

అంధకారము

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

చెన్నపట్టణము 1916 నం॥ ఆగష్టు నెల 14 వ తేది సోమవారము

No 115

నంపుటము, 3.

న శ నా మ స ం వ త్స ర శ్రా వణ మా స బ హు శ ప్ర థ మ యః.

సంచిక ౧౧౫

దంతచూరము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపోషము.

ఈ దంతచూరముతో
పండ్లు తోమటవలన
చిగుళ్ళనుండి రక్తము
ప్రవించకుండును.

నోట దుర్గంధము లేక
యందును. పండ్లు
ముత్యములవలె వెల్లగా నుండును.
అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.
సర్వసామాన్యముగ అందరును వాడుటకు
తగియున్నది.

పండ్లకు బలము నిచ్చును.

చిగుళ్ళు గట్టిపడును.

ప్రతివారము వేలకువేలు డబ్బీలువిక్రయము
డబ్బీ 1-కి 0-2 0. డబ్బీ రూ. 1-2-0.

అమృతాంజనము డిపో,

7, తంబుశెట్టిపేడి, జార్జిటవును, మదరాసు.

న ఈదిము రాత్రి!

ఈదిసము రాత్రి!!

యూనివర్సల్

గ్రాండు సర్క్యుసు.

రాత్రి 9 30 ఘం॥ ప్రారంభము.

హిందూ శతశతాబ్దపు పుస్తకములలోని వివిధ గొప్ప
వినుగులు, ఆఫ్రికాదేశ సింహములు, పులులు, చిలుకలు, శేట్లు,
చిలుకలు, గుర్రములు, కుక్కలు, ఎద్దులు, ఎలుకలు, మేకలు,
అనేక జాతుల వాసరములు. గమ్యార్థులగు పనుల కేసులు.

చైనా దోహత్యహింసా శాసనము, మొగ్గుల శాసనము
శాండ్లు, ఈటె గాండ్లు, హాగ్ గాండ్లు అనేకులు గలవి.

వాసరములు ట్రాబుల్, రయిలుబండికి సడపునవిగలవు,
మొదటి రెండు రంగులు, ప్రయాణికులగు, గార్డుగల వని
చేయును. ఇదిగాక అనేక విధములగు వస్తువులు ఆకర్షణ్యకర
ముగా చేయును. చూచువాడైతే ఆకర్షణముతోడను.

కేట్లు:- టాక్సు 4 స్టీలు రు 10-0-0
సింగిల్ స్టీలు రు 2-0-0 మొదటి రంగు రు 2-0-0
కార్పెటు ,, గాలి రు 1-0-0 గేలె రు 0-8-0

పి. టి. సిలారు ప్రాప్రముటరు.
పి. టి. నాయుడు రిజిస్ట్రేటర్.

మీ కవసరమైనచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోత
పోయునట్టిగాని పనులనుగురించియు, ఉక్కు,
ఇనుపవాసములు. వంపులు వంపులుగ వంచ
బడిన లేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుప
కమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామా
నులను గురించిన అన్ని విషయములను గుఱిం
చియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలోనే సంగతి
సందర్భముల నెలహా నాలోచించవలసినది.
వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలల
కిచ్చుటలోను కోరినంతనే వానిని సకాల
ములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు
మోగినవారు.

విలాసము:-

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సౌత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్
తలపాటెట్టె నెం 553 రు,

389

మదరాసు.

(వై కామోలెస్ గోడనక్కడు ఈ కత్తిక
చేతుకూడ వకపాంప గోడనున్నాడు.)

కమ్మతావుల వేదచల్లునది సువాసనద్రవ్యరాజము

ఆటోమోటర్ బహారు (రిజిస్టరు)

అలవహము. స్పింట్ కలిపినది కాదు. ముగంధపువ్వుల రసము. వాలుగులిండుతెలు
చేతిగుడ్డచై కేసిగొనినచో ఎంత మనోహరముగనో యుండును. కేవలనిలయము సంకెట
కానందము గలిగించగలను.

నెల తిన్న సీసా 1-కి	...	0-8-0
,, చుక్కరకం ,,	...	0-12-0
,, పెద్దసీసా ,,	...	2-0-0
ముగంధ కార్డు ,,	...	0-1-0

పి. టి. చార్మి ప్రత్యేకము.

పోలువజంటలు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155 బామామసీడు, బామామ

మదరాసు ఏజంటు:- ముహతా పురుషోత్తంమూర్తి,

124

నెం 29, వై నాటాల్ రోడ్, ఫ్రాంకడిసమీపం, మదరాసు

తామర తైలము

తామర, తీట గజి మొదలగు వానికి సేరైనది

తామర ఒకవిధమైనపురుగువేలన చర్మముమీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, గోళ్లలోగాని, పుట్టవచ్చును.

పురుగులలోని భేదమునుబట్టి తామరలోను 2, 3 భేదములుగలవు.
రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూతినాశకములగు చాల
మంచి మందులతో రియారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. అనేక
దేశములందున్న తామర నాలుగు దుసారులు రాచినతోడనే
పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసి యున్నారు.

కవున తామర, తీట, ఏనుగు గజ మొదలగునవి గలవారందరూ
ఈ తైలమును ఒక సారివాడి చూడగోరెదము. వెల 0-4-0.
దీనిని రాచిన మంటయొగడదు. చర్మముగలు వెక్కదు. పుండుబడిదు.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుశెట్టిపేడి, మదరాసు.

శారదాంబ

స్త్రీధర్మబోధినియనునాటకం

శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము.
సంఘము రాచార సంస్కరణమునకు
మార్గమందు జూపబడినది. అందరును
జదివి తీరవలయును.

వెల 0-4-0 మాత్రము.

పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము.

చిరునామా:-
ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము,
7, తంబుశెట్టిపేడి, మదరాసు.

జూబులు

I

మహిళా సభ.

అయ్యో,

నేను వెళ్ళిందట మీ కత్తికలా వాగిన దానికి హిందూనుందరి ప్రతికాధిపురాలి ప్రత్యక్షతరము పట్టెల మీ పరికిర యెందు జూచితిని. దానిని అభిప్రాయ భేదములు నశించు కొనవలెనని కింది వక్రమునవివరించుకొని ప్రకటించుకొనెదను.

పాట్లకూటి కొఱవగాని, సహస్రం కొఱవగాని దాక్తరు లక్ష్మీపతిగారు గాని, దక్షిణామూర్తిగారు గాని బూటకపు ఉపన్యాసములిచ్చియుండలేదు అని ఆమె ప్రారంభించి ఎవరని అమాట? నిజమునకు, లక్ష్మీపతిగారు ఉపన్యాస మిచ్చియున్నారే నే నే కత్తికలాను జూడలేదు. ముగ్గురువిద్వంశుల లక్ష్మీపతిగారు ప్రభు భార్య చుట్టయిన పిదప సంసారము కష్టంజనక బ్రహ్మకొనబడు న్యూభావము జూచుకొనక సంఘ సంస్కరణకు మార్గదర్శకులుగుటకు దక్షిణామూర్తిగారిని నివాహమాడినందు మాటను నేను కాదనవలసి గాను. నేను అనిదానిని అనిదయే అనుకొని కోవకు నహింస నేల? ఊహించు మీ కెట్టిని గొట్టుకొని పోయియున్నా దీనిలో వారి నంగతి యే?

దీని కేమిగాని, నే చెప్పింది గ్రహించుకొనకయే అనిన ప్రాచీనులను కల్పించి. నే చెప్పింది ఇది. మహిళా సభలు ప్రాథమిక ఆశ్రయ దాటింది. శ్రీవిద్య అవశ్యము గావించి, శ్రీ సమాజమును కావలెనని గాని ఇంక వాదించ నవలసియు లేదు. అందఱును దీని నంగీకరించిరి. అందఱును ప్రాశ్నాపా పయముడి. విశాఖజిల్లానుందలి పాఠశాల, కాకినాడ కాలేజిలో వారికలు చదువుకొనుటయు చెప్పకట్టముతో కళాశాలయ దానికి నిదర్శనములే. ఇక మనము ఆలోచించ వలసివేదనగా, ఎట్టి విద్య నిచ్చుట, ఏ కీర్తిని యిచ్చుట, అను మనయములు.

ఇక్కడ వాది దిక్కుకలన, శ్రీలంక దగిన నానాకు వానిని నేర్పవలెనని. దీని నెదిగిమే ఆసమాజపువాద అయ్యుకట్టిన వెట్టివారట. శ్రీలు కంపాజు చేయుచుంటి! అయ్యు అట్టివారు కంపాజు చేయుట కాజుకు కళ, గౌరవమైన కళయని నేటిపుడే వినియున్నానా? బ్రెపుకొట్టు శ్రీలంక వాదిలివిగాని కంపాజుటగానున్న శ్రీలంకనుండి వివ లేదు. అది మోటునని, పునరులనని. అయితే తెలిసి, నిర్ణయ విద్య, అంతగ నవలసియు లేదు. ఇంక నైనను అపని మనయరని ము జాప్రాస. పునరకార్యములను కదిలిచేయుదు రనియే మనవి.

మూడవసంగతి. నేను కొన్ని వార్లు కాకినాడలో నుండి. అచ్చటి నంగులు నాకు తెలియును. బాలాంకృత శేషమృగాయనముగాను మొదలగునాండు నాకున్నే హి తురాంకే. నేనుయునులేదు. విశాఖజిల్లానుందలి పాఠశాల సభకు శేషమృగాయనము నెల్లి యుండగా, అయ్యారు సమాధిపు టావ్వు, నుండరాయయ్యగారు తమ విన్ని కొనరక వాడించు చుండ నందలుమాడినారు. భక్త ఆశ్రయముననే ఆమెమిటింగు నకు వెళ్ళింది. ఈసంగతులన్ని యెందులకు. నే మొదటవాగిన గొన్ని విషయములు కేలము నా అభిప్రాయము కాదు. దానిని గూర్చి నే నేమియు చెప్పకు.

..... నే చెప్పినది గానకలుకులు గావు.....

నే చేసిన వట్టియుక పాఠశాల. శ్రీలంక మామలు న్నవంటి. వానిని భేదము అనవలెను గానకలు. బట్టు గూడకట్టు కట్టుకొని, పయిల నగము వేసికొని పిచ్చులు గుచ్చుకొని, చిన్న బొట్టు వెట్టుకొని చేతిలో తేలు తమము పుచ్చుకొని పిచ్చులలో పికావచేయుట ఇచ్చటి యాచారము. అయినను తోడివారలను నే నూహించలేదు. 18 సంవత్సరముల నుండి శ్రీ స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడుచుండిన భార్యద రామారావుగారే మామలు హెచ్చుచున్నవని. ఈవారు చెప్పియున్న విషయములకు శ్రీధర్మమని నా మాఖ్యోద్దేశము, అదియే నా కోరిక.

పునరుల మాటలు వాటింకను. వారిలో మాకు: అని లేదు అందుకా, నా చెంబులు నే చెప్పవలసింది లేదు. గాన ను, విశ్రాంతిమన, కవిత్వము మొదలగు నానాకు కళలనే కీర్త్యుకొనవలెనని నా తలపు. కాదందుకా, నా చెంబుల కొక నువ్వొకము.

ఒక పనిత.

II
బెజవాడ మ్యూనిసిపాలిటీ.

అయ్యో,

దినదినా వేంకటనామంకరాపు పంతులు గారి శివవత్స రము ఫిబ్రవరి నెలలో తిరిగి మాకు చైత్రమనగ ఏర్పడుచుంది. పంతులుగారు 1915 సం॥ డిసెంబరులో చైత్రమనగేదని భాశి చేసినది మొదలు తిరిగి వారిని ఏర్పాటుచేయులోల వారి నియామకమును గురించి జరిగినచర్చ నిచట వాయుట అనవ సరము. వారు తిరిగి నాపదవికి వచ్చుటవలన కవున్నియలో పార్టీలు బయలుదేరినవి. మొదట చైత్రమనగ కచ్చింది మొద లు పంతులుగారు తమని అనుసరించి ఎవరివలన కావలసిన పనిని వారిచే నిర్వహించజేసికొనుచు తమవని తాము చక్కగ నెరవేర్చుకొనమండి. మొదటివరములో తమకు తోడునిడక నుండిన కాళేశ్వరరావుగారు కొన్నింటికి వెళ్ళినతోడనే విశాఖలెరి వెంకటరమణుల విశాఖయిన మ్యూనిసిపలు కంట్రా క్టరు అప్పలస్వామిగారు ఇప్పుడు పంతులుగారికి ఆకుచు లయిరి. అనుచరు లగుటతో సరిపోలేదు. తిరిగి మ్యూనిసిపల్ కంట్రాక్టరుగాడ యయ్యెను. అంతటితో సరిపోలేదు. వాంట్లు ఇప్పులను కవున్నిలర్లను చేయుట, ఇప్పుడు వాని వారికి ఓట్లు రానీయకుండుటకూడ సంభవించుచున్నది. కాట్టి మ్యూనిసిపల్ కంట్రాక్టరు యొక్క విహతులు మార్చిమే కవున్నిలర్లు అగు చున్నారు. తమకు స్నేహితుడైనో తమ స్వంతవిషయములో స్నేహమును మానవలయును గాని ప్రజలకును ప్రతినిధిగ నున్నవారు మొగమోటును చూపుటకు ప్రతినిధికియన నెట్లామోహి ఊహించుట కవ్వతరము. చిన్నకొల నుండినాడు గాడ కంట్రాక్టరు మూలమున కవున్నిలర్లలోనికి వెళ్ళినందున వారికి మరలందించక వలసివేదనగా, శ్రీ. రాజగోపాలా చార్యులగారు తటస్థముగ నున్నారు.

తనకు ఇప్పులెవరిని కవున్నిలర్లలోనికి పంపి వారి ద్వారా అమెరికాభావను పొందుటకై కంట్రాక్ట రిల్లు ప్రక ర్తించుచున్నా డెనుటకు నలవలెదదు. అప్పలస్వామిగారు నువ్వొక్కరులు. వాని యెట్లు ఎన్నికలో పనిచేసినచో ప్రజలకు యాద్యేయు కలుగవచ్చును. కాట్టి మ్యూనిసిపలు ఎన్నికలలో పనిచేయుచుండుటవలన అప్పల స్వామి గారికి కీర్తి పొచ్చును నుటలో నుండేనామలేదు.

అప్పలస్వామిగారి పనిన ప్రయోజనమేమి? కవున్ని లర్లు కాగోరువారు ఎంత ఘనలయనను వారి సహాయము నపే డించు వెద్దమకమ్యులననలెక. ఈ ప్రయోజనకత్వమున, తమ చేయు చుచి పను: చే ప్రజలకు మెప్పించి వారి యంగీకార మన కవున్నిలర్లలోనికి వెళ్ళిన యాతకు గౌరవావ్వును వాని ఇతరల పాత్రకమున కవున్నిలర్లలోనికి వెళ్లి యాతకు అనుభ వింపవలసి సోభియును నేవారముజాలకున్నాను. ప్రజలకున, పట్టణమునకును ఏదేని నేన చేయుటయునని కోరవత్తుమున కవున్నిలర్లగ నుండక నే కావలసింత పని చేయవచ్చును. పని చేయువానికి నితరుల ప్రాజక మరనరమే లేదు. ఇతరుల ప్రాజక మెప్పుడు కవున్నిలరు అపేక్షించెనో అప్పుడు స్వకై పూజ్యమని నువ్వయ్యుచున్నది. ఇట్టి స్వకైత్ర్యక్తి లేనివాడు కవున్నిలరు లగుటకంటె వారికి సహాయము చేయువారే కవున్నిలర్లలోనికి వెళ్ళుట మంచిదధియని తోచెడిది.

మాకవున్నిలర్ల సంఖ్య ఇతరది. వారిలో 12 నుండి 15 క్రజలెత్తు కొనవలెను. 8 నుండి 12 ప్రభుత్వమువా లేగ్గులు చేసినవరు. మొదటి 12 నుండిగా నిదివరకు 8 నుండి మాత్ర మే ఎత్తుకొన బడుచుండిరి. ఇప్పుడు నలుగు రను ఎత్తుకొనెడి అధికారము కొత్తగ నొసంగబడెను. ఇది కరువునై రి నుండిగా 6 వరు ప్లేదర్లు. ప్రతిదానికి ప్లేదర్లనీధుడు. నిజముగ వీరులేది ప్రజాశీరవమేలేదు. వాని నెన్నెచుక అన నరము స్వాధ్యక్షాధ్యక్షుండవలెను. స్వాధ్యక్షరత్వము అనుగంట వలెను ప్రజాశీరవము దధితుడిని కలిగి యుండవలెను. ప్లేడిక అన్నిటికంటెను ముఖ్యము. తమవార్లు సక్రమమున తీరికచేసి కొని చూడుటవిధి.

క్రొత్తగ నెత్తుకొనబడవలసిన ప్లేడిక ఇతర కవుడే ఇద్దరు ఎత్తుకొనబడిరి. వీరిద్దరక అప్పలస్వామి, మార్తాల సాహెబుగార్లు సహాయమున పూర్తిగ పోట్లును సంపాదించి విజయము లైరి. ఇక ఇద్దరు ఎత్తుకొనబడవలసి యున్నాను. సాహెబుల వార్లుకు ఒకరు. గవర్నరుచేట విద్యాధికులవార్లుకు మరొకరు. సాహెబుల వార్లులో కంట్రాక్టరుకమును పేక్షించుడిదని వినుచున్నాను. ఇకను గవర్నరుచేటవార్లుయున్నది. ఇందులో విద్యాధికు లెక్కువగ నున్నాడు. వారికి వీరికి భయకడక, మొగమోటుముడక, తమ విద్యకు, కళలకును తీసికొనిరాక, దూరాలలోవనతో మెలంగి నుండున వారిని కవున్నిలర్లలోనికి పంపెదరుగాకయని కోరు చున్నాను.

యభాగ్యవాది.

ఆంధ్ర వాణి

సామాజ్య శాసనసభ.

ఈ నెల 8 వ తేదీన మన చెన్నపురకానన నిర్వాణ సభలోని యసభికారు సభ్యులు ఆవరణిల్ సర్ ఫ్యానిన్ ప్రింగ్ దొరగారి యాధిపత్యము క్రింద నెంట్లు జూర్టికొట లోని సభాభవనమున సామాజ్య శాసన నిర్వాణసభ కిరువురు సభ్యుల నెన్నుటకు సమావేశమైరి. ఈయెడు సభ్య త్వములకు మొదటినుండి క్రియార్థముచేసిన 7 మందిలో ముగ్గు రు తమ క్రియార్థములను చూపిచేసిరి. మిగిలిన 4 మంది క్రిం వి. యన్. క్రినివాసకాశ్రమిగారు 16 వోట్లును, క్రి వి. యన్. కర్మ గారు 16 వోట్లును, క్రి వాసుదానగారు 10 వోట్లును దెచ్చుకొనిరి. వీరిలో మొదటి యరువురు నెస్కర్ (వోట్లును, తెచ్చుకొనటచే సభ్యులగుటకలసింపెను. వీరద్దఱుకూడ నుంచి నచున్దు, దేశభిమానులు.

సామాజ్య శాసన సభ్యత్వమునకు బ్రయత్నించినవారిలో వ్యాకతి నువ్వారాపు పంతులుగారు కూడ గలరు. ఈయన ముగ్గురగున నీవదవికే తుదవటకు బ్రయత్నించిన యెడల నిరువురును గూడ పరాజయము కలుగుటయు, ఏనిజయరాఫువాచారియగునో దానిని తన్నుకొనిపోవుట యు దటసింది యుండును. వారి సమావేశమిది దూరదృష్టి తో సాగ్గుచుచు విడిచి తమ ప్రయత్నమును. గట్టి నెట్టుటవలన విజయమున కెస్కర్ యనకామెగల కర్మగారి కాకదని నులభముగ లభించెను. పంతులుగారు తమ క్రిరక్రవలన శాంధ్యులముం దైకకత్వము గలదని నువ్వకటిది క్లూపా పుత్రి లైరి.

శాసనసభాసభ్యులిచ్చట నుండియే యెక్కువగా బా టుడడలసియున్నారు. ఏకవ్యవసభకు వీ రెన్నుకొనబడు టతో తమ కార్యము నభయమైనది, తాముకృత్యులమైతి యని, తమరమానధి సమకూరినది తృప్తిపొంది సంతుష్టులు కాకూడదు. సభ కెత్తుకొనబడిన తరువాతనే వారి బాధ్యత ప్రాంభకమగుచున్నది. అంతటిగొప్ప సభలోనికి బ్రవేశము కలిగినందుకు, తమకు ప్రతినిధిత్వగౌరవము కలిగినందులకు వీరు సరియైన ప్రతిఫలము ఉత్తరేణ్ణముటలు కాక కంటికి కనబర డెను గట్టిపనిని వాడవలసియున్నారు. తమ చేకరిపిది దృష్టి పథమున నుండునని, నిజము చెప్పవలసివచ్చినప్పుడు దైర్యము ఖనునవాచి బుకక నిర్భయ నైర్యములూ జూపి యోనైపుణ్య ముంజూపి వారుప్రజలమెప్పుడు బడయవలసియున్నారు. ఇట్లు చేయుటలో వా రాత్మగౌరవమును గూడ దలపునకు దెచ్చు కొనవలసి యుండును. ఏల యన నిప్పుడిప్పుడు కొన్ని కానన సభలలో గవర్నరును సభికారి సభ్యులును అసభికారిసభ్యు లను గొన్ని విషయములలో నిరసనభావముతో వాచి మేర మీర ప్రకర్తించుచుండుట గలదు. కర్మగారు యానోచ్చాహ మున నున్న పిన్నవారు. కార్యదీక్ష గలవారు. తేకసేవారిరి వారిపూజ్యమునకు నన్నె దెచ్చుచున్నది. వికేషించి వా రాంధ్రోద్దయము నిడ నా ను భూతి ని జూపు వారు. ఇట్టివారి యెడ శాంధ్యిలోక మెంతోయానలవెట్టుకొనియు న్నది. ఇంతయానతోనన్న యాంధ్యులకు, చెన్నరాజధాని ప్రజలకు, భారతీయులకు నాకాభంగముకలుగకుండ కర్మగారు మాడవలసియున్నారు. ఈపదవి మిక్కిలిగౌరవమైనదే గాక మిక్కిలి బాధ్యతతోగూడ కూడియున్నది. — తేకమార.

నోటీసు.

కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు బెజవాడలో తమ్రున తాళయ్య బ్రధర్లు వారెంలాకు రైసుఫ్యాక్టరీలో నేటివరకు పర్కుచేయు చున్నటువంటి రుస్తు బ్రెస్ ఆయిల్ ఇంజను వి. హెచ్. పి. 45 సెకండుహేండు(Rustone type Oil Engine B. H. P. 45, second hand) విక్రయించెదరు గనుక కావలసినవారు ఈదిగువ క్రెడెనుకు ఆర్డరు చేయవలయును. ఎక్కువ ఇం ఫరుమేషన్ కావలసినయెడల సదరువారిచే ప్రాసి నచో జవాబు ఇయ్యబడును.

TAMMANA TATAYYA BROS.
RICE MILL BEZWADA.

ఆర్. ఎల్. హోన్ను వారావరణ కార్యక్రమం.

నాటకములు; నాటకప్రదర్శనములు

సరకాసురనాటకము.

నాటకములు కేవలము విలాసాత్మకముగా కాలము గడుపుటకే కాక మాత్రము ప్రవర్తనములనుగూడ చూపిచేయుచున్నవి. ఇందులను నేటికాంక్షావాయునాటకములు కేవలము విలాసాత్మకముగా నుండక కొన్నివైదికాదర్శనములనుగూడగలిగియున్నవి. కొందరు కవి పుంగవులు తమనాటకములలోన నొకప్పుడు దుష్ప్రవర్తకుల కొందఱును శ్రద్ధవంతులగామాగలరసాభిప్రాయముగూడగలిగి యుండుదురు. అందులన నాటకమున తాము ప్రయోగించు పాత్రలన్నిటిని గూడ బహుభాగములతో పరిచించి దుష్ప్రవర్తకులను మాన్యుచు బయోపేతులుగ ప్రదర్శింప నిచ్చునందున తుదకు వారిరాధనము వెల్లడిజేయుదురు. అందుచే పాత్ర పాత్రలను సంధి, అంశగా పాత్రలనునాటకమున ప్రవేశపెట్టుటయందును, దానిని క్రమక్రమముగ నభివృద్ధికి తెచ్చుటయందును, తుదకు పరిణామ మెటులుండునో తెలియజేయుటయందును వారుమిగుల జాగ్రత్తయై యుండుదురు. అందుచే నాటకములయందలి వివిధపాత్ర లెటులపాపింప బడినవియు గుర్తెలుగక, లేక తెలిసికొన ప్రయత్నించక తమ యుద్దేశమున రంగములనుమాత్రమే నాటకము ప్రదర్శించుట తలపడక యింద్రక్షేపముల జెడగొట్టుటయే గాక, నాటకమును రసభాసముగా జేయుటయే కాక, మానవుల అభిప్రాయములను గూడ చెప్పి దారినిపెట్టినవారగుదురు. అందులను కేవలముగలదు నిష్పరాధిని విక్రేయము నట్టివ మందరియూ ప్రదర్శించబడిన సరకాసుర నాటకమున నీయవలయు మెటుల పరిణమించినదో చూడరు బందరుకు గ్రహించియు యున్నాడు.

సరకాసుర పాత్రధారి నటనయందు ఆసక్తికర ప్రాశస్త్యముతో నున్నది. కాని నిష్పరాధిని ప్రదర్శనమునందు మాత్రము ఆపాత్రలో ననేక లోపములు పాత్రధారులకును ప్రదర్శకులకునుగూడ కన్పట్టవలసిందేన.

నాటకము ప్రదర్శించిన సరకాసుర నాటకమునాటక ప్రాశస్త్యమును దీని లక్ష్యపరిచియును కురుకుగారి కృష్ణ యాదవములను నంది ప్రదర్శించుటయందును లోచనమున్నది. కురుకులవారు మనదేశపు నాటకపులలో నుత్తమత్రయముల కాకపోయినను ప్రస్తుతము ఉత్తమత్రయములలోనివారిలోనొకరుగా పరిగణించబడుచున్నారటనిప్పుడేవోంకము. అట్టిచూపుభావముల ప్రాసిన నాటకమునందలిపాత్రలన్నియును విశేష జాగ్రత్తతో నొంతులుగా నిజే పోషించబడినవటకు నందియులేదు. ఆనాటకము నందలియు బదివిభాగము, నాటకము నందలియు జాగ్రత్తతో ప్రదర్శించగా జూచినవారును సరకాసురని పాత్రయను తులన పాత్రయగా గాకన్న-అంశగా క్రవర్తనముండ-చున్నవారేముగ పరిగణించును. అంతిమలో సరకాసురనియడ నొక విభాగము ఏర్పాటుకాదుగూడ గలిగియుండుట సహజము సరకాసురని పిరవ్వయను, గొప్పతనమును, ప్రశంసనీయులకు గుణములను జాగ్రత్తతో ప్రదర్శించుచు ఈ ఏర్పాటుకాదు చతురతకు గలుగునటుల జేయగలిగి కురుకుగారి పాత్రధర్మము నాపాత్రపాత్రమే కనెళ్ల పొగడుచున్నది. కురుకుగారి నాటకమును జదివినవెక్కువగు గుణ లోపములుగా గొన్నివలను సరకాసురనివ్యాసా వ్యక్తికరింప బడినను తుదకు కృష్ణునియొద్దనువాడుండు ఈ సందర్భమున నిష్పరాధి ప్రదర్శనము నిందుకూతము. మానవులకు కృష్ణ పాత్రయకుండు సరకాసురపాత్రమే నునుగుణముగలవ్యక్తియై, దీ కృష్ణ పాత్రధారుని లోతులుండ సరకాసురపాత్రధారుని ఎక్కువగుపాత్రధారుని, ఎక్కువగు పాత్రయకు మొదలగునవి కారణములు. సరకాసురపాత్రధారునియొక వినోదన కృష్ణతను. పాత్రధారి విభజనయందునో కృష్ణ పాత్రధారుని యందునో లేక ఇత్యంతుననో ఈ తప్పుండేలయను. అందులను గలిగిన గొప్ప హాస ఏయగుగా వ్యక్తపెట్టయగా సరకాసురపాత్రయ నిందుక ఏర్పాటుతోడను, కృష్ణ పాత్రయను విశేష గౌరవముతోడను చూడవలయు నట్టియు, చూచునటుల జేయవలయు నట్టియు సందర్భమున మానవుల నందియభిప్రాయము సరకాసురని కృష్ణుని చెడ అభిప్రాయముల కృష్ణునికృష్ణుని నులింపబడినవనటులకు సంధి యులేదు. కురుకుగారి నాటకమును జదివినవారును, పురాణములలో కృష్ణునిగూర్చి తెలిసినవారు అతడు మాత్రమునిష్పరాధిని ప్రదర్శనములో కృష్ణునియొడ యభిప్రాయమును, సరకాసురనియడ నందియభిప్రాయమును గలిగియుండును. అందులను గలుగుకొను తిరిగి

యమును గలిగియుండును. అందులను గలుగుకొను తిరిగి యము. ఇందు పాత్రధారి ప్రదర్శనమునందలి తప్పులనుచూచి మే గాక పంతులవారి పాత్రధారి ప్రదర్శనముల నవ్వటచ్చుట ననుసరించుటయు వెక్కువ పోటులతో పింతజేయుటయు మొదలగు తప్పులనులను గూడ నిట్టి కీమవిశేషముగా గలుగుచున్నదని చెప్పక తప్పదు.

సరకాసుర నాటకమునందు రెండుగుంటలకాలములోనే ముగియుట మయు విచిత్రము. కృష్ణునరకాసురల సంవాదము లోపభూయిష్టముయ్య నిష్పరాధిని ప్రదర్శనము నందలిపాత్రయ ప్రశంసనీయుగా నున్నది. తప్పక(య) పాత్ర మెంతయు హాస్యకర పూరితముయ్య తప్పక(య) పాత్రధారి మొదటి నుండి తుద వరకును, హాస్యపు కల్యాణముల బహుమందినను తీరద్రవ్యముగలిగి తాను పాత్రయగా నుండుట మిగుల విచిత్రముగా నున్నది. అనేక పాత్రయలు కలిపించి కల్యాణము రంగము దాటియే రాజున్నది. మొత్తముమీద నాటకము మిగుల లో.దరదడి, ఒకపాత్రయనుకను చెప్పకల యు కలియు చెప్పకలయు మాటలును తిన్నగ రాకుండగనే నాటకము ప్రదర్శించి నటులున్నది. అప్పుడప్పుడు సందర్భములు లేకుండనే పాత్రధారులు లోనికి బోవుచుండుదురు చచ్చుచుండుదురు దీనికి ప్రబల నిదర్శనములు. నాటకలలోపకలవారు లేరని చెప్పవలయుగాని చాల లోందరపక నాటకము రసభాస జేసిని చెప్పక తప్పదు.

మదరాసు నాటక సభవారి సేవలతో నొక ఆసందర్భపు వింతయొకటి గొప్పించుచున్నది. వీరు మొదటినుండి తుదవరకును, హాసపాత్రయ మొత్తము ఉత్తమపాత్రయవరకును, కురుకు సందర్భములీకుండ నాటకమునందలి పాత్రయలనుచూచుకొనే జేయుచుండురు. వీరికొక దినమున చెప్పక రాధాపు సభలో బ్రహ్మశ్రీ వేదము వెంకటరామకృష్ణగారు నెలదిచ్చి నటుల సంగీతావేదకరకులయిపాత్రధారులు పాటలనిభావములనుబ్రహ్మశ్రీ వేదము వెంకటరామకృష్ణగారు నెలదిచ్చి కృష్ణుడందర్భయగా ఆక ఆర్థములు వచ్చునటుల గూడ పాడుచున్నాడు. ఈ సందర్భపు సంగీతావేదకరకులములు నాటక ప్రదర్శనముల గాక నూతనఃఖ్యి "భాగవత" మేళయని చెప్పినను చెప్పకచ్చు. మఱియు నీయపాత్ర సంగీతాభిలాషులేనే గొప్పగొప్ప కవులచే దీర్ఘ చింతనము వైది, విరవర్ణకపాత్రయ మై పాత్రయయిడి ఉచితరీతిని పోషించబడిన నాటకములను తాదామణిగా ప్రదర్శింపవలసి వచ్చుచున్నదని తోచెడిది. ఈవెట్టి మూలములగు సభలవారిలో గనబడుటచే వైదిభావ నిందులకు ప్రత్యేకముగా చూపింపబడును.

తిలకుగారివై కేసు

జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి తీర్పు

పూర్వా, ఆగస్టు 12: - నేను మధ్యాహ్నము తీర్పు చెప్పబడింది. ఒక సంవత్సరమునకు మిగుల బాండు ప్రాణియయ్య కలెరు. మీ వైది రాజుప్రహారులు దొరతనమువారు ఇండియా పీఠమును 124 ఏ. వెక్కువ ప్రకారము చక్రవర్తనమును మీ యుద్ధము. మీ దీని వో హాస్యకగా గ్రహించు రని కలెరునని" మేజిస్ట్రేటు గారిని. తిలకుగారు ధరావతు బాండును ప్రాణియిచ్చి.

తీర్పుయొక్క సంగీతము.

తీర్పు కొంచెము పెద్దదిగా నుండెను. ప్రైవేట్ లిట్టబడిన 20 పూరినీపు జేసి గొంతుకుండెను. సి. వి. డి. పోలీసు దీప్తి ఇనప్పెక్కురు జరగజేసి. వైదరుగారు మొదట నీయుత వ్యాసములకు గూర్చి తెలుపుట, ఫిర్యాదీల పాత్రయల చెప్పిన సంగతుల మేజిస్ట్రేటు గారి కృష్ణులకు తిలకుగారిచ్చిన సమాధానములు మున్నగునవి నన్నటి ఫిర్యాదులలో మేజిస్ట్రేటు గారు చూచానంది. "కేసు వ్యాసముల తర్జునాలో గొప్పలోక మున్నదని చూద్దాయా వ్యాస వాది చెప్పనేలేదు. అక్కడక్కడ కొన్ని వదలుల కర్తయ్యు కర్తయ్యగా నియుబడినదని మాత్రమే చెప్పి. కొన్నియట లట్టి సందర్భపు లెకుండెను గుంటు నిజమే. మున్నగుండురైటరు తిద్దకును మహారాష్ట్రభాషలో వ్రాసిన యావశ్యాకములను ఇంగ్లీషుభాష లోకి తర్జునాచేసినవారు సంగీత చేసినవటకు నందియూలేదు. మున్నగుండురైటరు తిలకు గారు చెప్పిన దాని సందర్భమును గరిగిని వ్యాసలేదనుట కాధారమే లేదు. వారందుకొరకు తీర్చేయగ నిజమగుటలెక అనుభవజ్ఞులకు నుద్యోగులు. ఫిర్యాదీల వ్యాస వా మొత్తముమీద సమగ్రముగా సరిచే నుడ గూడ విమర్శించెను. అందులో కొన్ని భాగములు దోష

భరితములగున్నవని ఆయన చూపి. హామూములను గూర్చి అరడేమియును చెప్పలేదు. దానిని గూర్చి ఎట్టి యభిప్రాయమును తెలుపుటకు దొరతనమువారు తన కధికార మియ్యలేదని గూడ చెప్పెను. దొరతనమువారు యుద్ధముతో కట్కర్తి వలలు చేయుచున్నారని తిలకు గారు చాల వోట్లు నుడివరిని మాత్రమే ప్రభుత్వ వ్యాస వాది తెలిపెను. అని మేజిస్ట్రేటు గారు వ్రాసిరి.

1-5-1916 వ తేదీ వెల్లాయునందు తిలకుగారిచ్చిన యావశ్యాకముల మేజిస్ట్రేటు గారు నిశ్చయించి. "తిలకుగారి విమర్శన మొక లెక్క ప్రభుత్వ వ్యాస వాది తిలకు గారు వర్తింపని చూద్దాయా వ్యాస వాది జిల్లా గారు నుడివరి. నదియును జిల్లా గారు వ్యాసముల్ని ప్రైవేట్ గారి తిర్యాకము నుచూచానంది. గాని ఆ నూచనము నే సంగీకరింప జాలను. ఇండియా దొరతనము 1858 సంవత్సరము చట్టము ప్రకార మేర్పరువడినది. ఆ చట్టమును రద్దుపరుచుటలో నక్రమ జేమియును లేదు. అట్లు రద్దుపరిచియుట కా కాసనము నందలి లోపములను తిలకుగారు ఎత్తిచూపవలసి వచ్చినది. ఆయన పార్లమెంటువారిలను నాచట్టమును రద్దుపరిచింపగోరి. కాన నట్లువిమర్శించుట కాయన కభ్యంతరము కలిగింపరాదని జిల్లా గారికి పోతువుచున్నది. తిలకు గారు కల్లువిమర్శించుటలో 124 ఏ. వెక్కువలో చేరకుండునట్లు విమర్శింపవలెనను నదియే దీనికి నేనిచ్చు సమాధానము వెల్లాయులో 31-5-16 న తిలకు గారిచ్చిన యావశ్యాకమునందలి కొన్ని భాగములు వై వెక్కువ ప్రాణికి వచ్చునదిగానున్నదని నేను విశ్వసించుచున్నాను. తక్కిన రెండువశ్యాకములలోనుగూడ నేరముగలదని నేనుగా చెప్పబనిలేదని" మేజిస్ట్రేటు గారు రని ఆయాభాగముల నెత్తి చూపిరి.

"మొత్తముమీద సమగ్రముల నిష్పాటిని విని నిష్పాటికముగా జూచింపవారి కట్టిభావము కలుగును? క్రమశుభ్రపాలనము దోషములతో నిండియున్నదని ప్రజలకు దుష్ప్రభు కలిగింది ఈ పరిపాలనకు లోలగించుటకు తా మేర్పరచిన హామూములలోను చేరి వనిచేయుటకు వారిసందర్భి తిలకు గారు ప్రార్థనించివారనియే లేనని నాకు నమ్మకముకలదు. తిలకుగారు యావశ్యాకములు వివరించు పాత్రయలు. ఈ విషయమును జిల్లా గారి యొప్పుగొని. కాన పాత్రయల గానే మనబందరిని బానిసలనుగా చూచుచున్నాడు. మన యిప్పుడుల ను లోలగించుట లేదు దొరతనము వారు స్వలాభము నే చూచుకొనుచున్నాడు. దొరతనము విచారము. మనము స్వతఃపాలన కన్యకలను మిషను గల్పించి వారు మనలను బానిసలనుగా నుండియున్నారను కలిపవాక్యములను చెప్పిగాని పాత్రయల ప్రోత్సా తిలకు గారి వాదమును గ్రహించలేరని జిల్లా గారిని మున్నగుగాని ఇదియందయు సిద్ధింపలేదు కానివారికిగాని దొరతనము వారికి వర్తింపదని జిల్లా గారు చేసినవాదము నిరాధారము. తిలకు గారు "బురాక్ సీ" అను శాస్త్రవేదమును రచించుగాదానను పోలీసు సిపాయి మొదలు గర్భుకు జరిగినవరకు గల యావశ్యాకులందరిని గూర్చియు గూడ నుడివరి. తిలకు గారు రెండు పాత్రయల కిషననుభవించి. తిలకుగారిని రెండవసారి రెండేడ్ల కిక్కిరింప బడినది. తిలకుగారు చరల నీ విషయములకు గూర్చి యావశ్యాకించెదమని వెల్లాయులో నువశ్యసించుచునది విరి. కాననేను 22.7.1916 న కోరినరీతిని తిలకుగారు ఇద్దరు జామినదారులతో ధరావతు బాండును కట్టకలెనయే నేను తిర్యానించుచున్నాను. కాన తిలకుగారు ను 20000, లకును జామినదారులు ఇద్దరును చెరు రు 10,000 లకును ధరావతులకు కట్టకలెననే నాజ్ఞానించు చున్నానని మేజిస్ట్రేటు గారు తీర్పు వ్రాసిరి.

సంయుక్త పరగణాల ఎన్నిక నిబంధనలు

ఆలహాబాదు, ఆగస్టు 18: - మనము మున్సిపాలిటీల కావనముక్రిందు ఎన్నికలనుగూర్చి సామాన్య ప్రభుత్వమువారి నామోదించిన నిబంధనలను స్థానిక ప్రభుత్వము వారు క్రకటింశిరి. వ్యాప్తమున నుండు 29 మున్సిపాలిటీల బడుదురు. వారిలో 10 మంది సుసామ్యుడియును, ఇద్దరు మున్సిపాలిటీలను ఎన్నుకొందురు. ఉత్తర హిమాచల్ ప్రదేశ్ సంఘమువారు మున్నగు, నూముక్త పరగణా కర్త సంఘమువారు ఇద్దరిని నియోజింతురు. ఆలహాబాదునందు ఎన్నిక నిబంధన లెప్పటికలెనే యున్నవి. ఆలహాబాదునందు 21 రు మాత్రమే మున్సిపాలిటీలును, వీరిలో 8 మంది సుసామ్యుడియు, లెన్నుకొందురు. మూడు సివిలు సంబంధ స్థానములకు యూరజియనులో ఆల్బర్ట్ ఇండియనులో ఎన్నుకొనబడుదురు. ఇవిగాక ఈస్టు ఇండియను రైలు కేంద్రము, ఆలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయము, ఆంగ్లో ఇండియను సంఘము చెయ్యెకని వెన్నుకొను. ను. ఆంగ్లో పురమున 23 గురు కళ్యాణ లెన్నుకొనబడుదురు.

FORECAST :—Increase of rain in the Central Provinces, Central India, north Hyderabad and decrease in Orissa.

తనములు జరుగుచున్నవి. 1914లో తుది రైల్వే క్రయతీర్మానము జరిగి నేటికి మన దక్షిణతమ భూభాగమునకును సింహళమున నుత్తరతమ భూభాగమునకును 22 మైళ్ల మాత్రము దూరమేర్పడినది. ఇందులో విశేషభాగమును సేతువు అనబడియుండటచేత దీనిని కూడ రైల్వేచే బంధించవచ్చునని యుక్తపాదించబడియున్నది. 125 లక్షల రూపాయలతో ఈ కనిపాధ్యమని కూడ నిర్మయ మొనర్చబడియున్నది. సింహళమునకును మాకును ఇంత సన్నిహిత సంబంధము భూగోళశాస్త్రరీత్యా ఉన్నను కరిపాలనా విషయమున మనము వేరు సింహళము వేరుని యన్నాము సింహళము అంగ రాజుగారి అధిపత్యములలో నొకటి. హైందవ భూమి హరివలీత రాష్ట్రము. రాజుగారి అధిపత్యమునకును కంటే నిక్కువ యేదో సింహళమువారికి గొప్ప లాభమున్నదని తలపరాదు. కరిపాలనాకర్తమన కడలికంటే ఎంతో భిన్నము కాదు. మనవలెనే ఆచ్యును గవర్నరుగారు కలరు. వారి కార్యనిర్వాహకసంఘమున్నది. శాసన నిర్మాణ సభ కూడ. కాని మనకున్న కొన్ని స్వాతంత్ర్యములు కూడ కొన్ని వారికి లేవు. శాసన నిర్మాణ సభలో కార్యనిర్వాహక సంఘమువార్యులను ఇతరాధికార సభ్యులు తొమ్మిదిగురును ప్రభుత్వముచే నియమితులైన అనధికార సభ్యులైనందుగురును నుండును. నిర్వచన మిటీవలనే మిక్కిలి స్వేచ్ఛముగా నియ్యబడినట్లు తెలియుచున్నది. అనధికారసభ్యులు మిక్కిలి తక్కువే. ఇట్టి స్థితిగో స్వదేశప్రతినిధులనిపించుకొనగల సభ్యులు స్వతంత్రముగా నిలిచి వనిచేయుట సులభ పాధ్యము కాదు. మన శాసన నిర్మాణ సభలలో ప్రభుత్వ నియమితులు సామాన్యముగా ప్రవర్తించు మార్గమును మన మెరుంగక పోలేదు. కాని ఇచ్చట ప్రజానిర్వచితులు కొందరున్నారు. కావున ప్రభుత్వ నియమితులు కొంత చప్పటి గీతని ప్రవర్తించిన ప్రజల కక్షమున మొరవెట్టు వారేర్పడ గలరు. ప్రజా నిర్వచితులే లేని యక్కడ ప్రభుత్వ నియమితులే ఆ కనిని గూడ నిర్వహించిన నిర్వహింపవలెను. తేకున్న అధికారుల మాటయే శాసనముగా కార్యములు జరిగిపోవలయును. ఎట్లు నియమితులైనను మన ప్రముఖులు ప్రజాకారణమును ప్రజాలాభమునుగాపాడగలరనటకు కడచిన తొమ్మిదవ తేదిన సింహళ శాసన నిర్మాణ సభయందు అధికారుల నెదిరినిలిచి హైందవులెచ్చట నున్నను ఆత్మకారణమును కాపాడుకొనగలరని నిరూపించిన శా. పి. రామనాథకగారును వారి సహోద్యోగులును నిదర్శన ప్రాయములై యున్నారు. సింహళమున ముఖ్య న్యాయమూర్తిత్వము కాలీ పడినది. న్యాయమూర్తి ఎన్నిను న్యాయమూర్తి పాయను వాలిచువురును తరువాతి దజ్జావారు. సింహళములో నైక న్యాయము ప్రకటితమై యుండిన యక్కడ పోలిసువారు, అధికారుల యనుమతితో కాబోలును, కొన్ని వ్యాయోగములకు ఉత్తమ న్యాయస్థానము నెమటికి గొనితెచ్చిరి. ఎన్నిను గారు ఆ వ్యాయోగములలో అధికారులకు రుచించుకొట్టి తీర్పులనుచేయలేదు. కాబట్టి వారు సమయమునకై వేచియుండినారు. ముఖ్య న్యాయమూర్తిత్వము కాలీపడుతోనే అసమయముదొరకినది. తమకు రుచిపనితీర్పు లొనర్చిన ఎన్నినుగారు, న్యాయమూర్తి పాగాలికంటే నెక్కువ యనుభవము కలవారైనను, ప్రథమస్థానకారణము నందరాదని తీర్మానించినారు. మాగారిని ముఖ్య న్యాయమూర్తి నొనర్చవలసికడః తీర్మానించినారు. ఎక్కువ అనుభవము కలన్యాయమూర్తినిమానివేసి తక్కువ

యనుభవము కలవానిని పైకి బంపుట యనిన న్యాయమూర్తులకు హెచ్చరిక యిచ్చుట యని గ్రహింపవలయునట! న్యాయమూర్తులెవరుకు న్యాయముగా చెందవలసిన అభివృద్ధిని కోరువాడైనను అధికారులకు తృప్తిరములగు తీర్పులనే యిచ్చుచుండవలెనని ఇందుల కర్థము. ఈ యాట సాగింయెడల ఇక అధికారుల నిరంకుశత్వమునకు మితియెక్కడ నుండగలదు. ప్రజలకు న్యాయము దొరకుననుమాలుమొన నా లోకముననుండగలదా! కావుననే గాని రామనాథకగారు ఇట్టి పరిస్థితి ద్రిటిమరాజనీతికి కళివాపాకమున చెచ్చునునీవిషయమున మేర తీర్మానమును కొనితెచ్చిరి ఈ తీర్మానము నెదుర్చుచు సింహళ ప్రభుత్వమునకును సయ్యబడిన ప్రభుత్వలరము అదృశ్యతను గాననన్నది. ప్రభుత్వ సేవ కనిచేయు నుయ్యోగులకు మాక్కులేమియును లేవట. ఉయ్యోగిభివృద్ధి సంబంధమున మాక్కులను గురించి మొట్టమొదట అధిపత్య పక్షపు కార్యకర్తగారెప్పుడును వివియుండ లేదట. ఆ రాజుగారి యధిపత్యముల సంబంధమున నీమాట లోక యధికారాన్నినను ప్రభుత్వోద్యోగము స్వతంత్ర సామాన్యమునకును సామాన్యమే కావున సింహళమునకు సన్నిహితముగా నుండునట్టి హైందవభూమినికీ కూడ సీతత్వమొక్కడనివేళిచునోయనుభయము మాతముకలదు. మొర్రుటివనము బొంబయి సిడెగా మముకళాశాలలోజరిగినయట్టి న్యాయమువంటి యన్యాయమును గురించి క్రశ్న వచ్చినప్పుడు మన ప్రభుత్వ కార్యదర్శులు సింహళ ప్రభుత్వ కార్యదర్శి వద్ద పాఠము చదువుకొని దాని నెక్కడ ముకు నొప్పజెప్పుదురో యని జుకవలసి యున్నది. కాని శా. రామనాథకగారు మాత్రము అచ్చటి ప్రభుత్వాధికారులను అలంఠిని పోవనిచ్చినవారు గారు. అధికారులు తమధర్మములనుగురించి పొరబడిరని కార్యదర్శిగారు చేసిన ప్రసంగమును పురస్కరించుకొని రామనాథకగారు తమ స్వాతంత్ర్యములను నిక్కచ్చిగా ప్రకటించి నిలుచువాడైరి. రాజుగారిచే నియమితులైన అనధికార సభ్యులు ప్రభుత్వాధికారుల చర్యలను విమర్శించి ఖండించుట కేర్పడినారట. నిర్వచితానధికార సభ్యులును రాజుగారి దయ కారణముగా వారిశాంత ప్రజలచే సభ్యత్వమునకు నిర్వచితులైఆసనికై నియోజితులైనారట! జీకప్రజలు రాజుగారి పుత్రతుల్యులు. వారిని కష్టపెట్టకని యేదియు జరుగరాదు. రాజుగారి యుత్తరువుపై నియమితులైన ప్రజావాదుకులు లేదివల ఈ కని ఇట్టిట్లు అధికారులచే చేయబడినదని క్రశ్నించినయెడల అట్టి కనియే జరిగి యుండనా అధికారవర్గము వారు అంగీకరింపవలెను. ఈవిషయమును తెలిసికొనగోరువారు రాజనీతి గ్రంథములను చూడవగును. ఆంగ్ల రాజ్యాంగసభల చర్యను గమనింపవగును. ఇట్టికరిస్థితులలో కార్యదర్శి అనధికార సభ్యులు తమధర్మము నెరుంగలేదని మున్నగు వాక్యములు పల్కియుండ కూడదని రామనాథము గారు గట్టిగా సభిక్షేపించిరి. అనధికార సభ్యులు ఏమియు తెలిపలేనివారని కార్యదర్శిగారు తలపరాదనియు ఆంగ్ల రాజ్యాంగ సభాచారములను స్మరించుకొని ప్రవర్తించవలసినదనియు కార్యదర్శిగారిని హెచ్చరించిరి. రామనాథముగారు తెచ్చిన యుపక్రమము నిలువలేదు. అనధికారసభ్యులెల్లను వీరి కక్షమున సమృత్తులిచ్చినను వీరి యుపక్రమము నిలువజాలదు కదా! కాని వీరు దృఢముగా నిలిచి విమర్శాస్వాతంత్ర్యమున ఆంగ్ల ఉద్ధతుల ఉదారాస్వయంబుకంటే తక్కువకు హైందవులు అంగీకరింపరనుట స్పష్టము చేయుట హైందవభూమికి మహోపకారము చేయు

ట యని మానమృకము. మన యాత్మకౌంవపు పోరాటము సింహళమున గూడ జరుగు చుండుట శ్రేయోదాయకం బగు కాలచిహ్నము కాదా!

కృష్ణావతీక-అంధసతీక.

మీ మిడికంజీ శ్రీమంత స్వామికాశ్రమములు కత్తిగల విషయమును విశ్లేషించుచు వ్రాసిన అంధసతీకను బుర్రులించుకొని కృష్ణావతీక ఆగర్టు 12 వ తేది శునికల్యాణోత్సవమున వ్రాసింది. మా వ్రాసిన కుండబుల నా కత్తిక చక్కగా గ్రహించి విశ్వక కడగి యుండిన బాగుండెడిది స్వామికాశ్రమిగారి కుమారు శ్రీకృష్ణాభివ్రాతముల ముఖార దునిగాని దేవదాసభాకరాద్రి నిర్మాణముని నిశించి కామనికాని నూదింప జూచుట పొరబాటు. హైందవ సామాన్య భావ విషయమున హిందీ వెద్దతే యట వాగదరింప అనేక కాణములచేత సామాన్య భావగా ఆంగ్లకు య గీతంకడగి కుండుచును వ్రాసిరిమి హిందీ సామాన్య భావములకు సాధ్యమైన మాతాదర్శము నియు అంధసతీక. శ్రీకృష్ణ గడింప కలయునను నున్నాచామిలో పని చేయుచున్నారము కావున దాకిని దీకి మడికట్టి చచ్చ వెంచన న న ర ము లేదనియు నిభిప్రాయపడితిమి. ఆ గ్రుం యభిప్రాయము మొత్తముగా దీక్షింపక ఆ ప్రగర్భమునకు దూరంబంధము లేక హైందవ సామాన్యభావ విషయమున నొక్క ఆంధ్ర వ్యక్తి చెప్పిచూపుట తీసికొని హేళనచేయుటచే చక్రాను మెయింపటకై తనభావ నిరంజకళమునే ప్రకటించిరిని నది గాని ఉద్దయమున కేమియు కళంకము లేదని తెలియజేసితిమి. చదువులు మా జాగ్రత్తము కృష్ణావతీక వ్యాకరణ ప్రకృత్యకృతగా ఉంచుకొని జాగ్రత్తగా చదువుకుచు మామై విమర్శ ఎంతరకు నిజంకడలో ఎంతగలరు గాన కిపులతర వ్యాఖ్యాన ఉపకరణము గాను. హిందూదేశీకన ఏక భాషాప్రచార ఉపకరణమైకై ఆత్మనిభిగ్నీపుకాగునాయన సంకేతమునూర్చి కృష్ణావతీక ముందు విశ్లేషించుట విక్కిరి సంబోధము. ఆ కత్తికాభివ్రాతములు నివటకు విక్కిరి జతూనాలమున కేదియువ్వారము. ఆ కత్తిక తానే యంగీకరింయిరిని (మాతరకృత)కానిని గ్రహించక యామానసమున లేని ఏదియేయో విషయమును మాంసమున నున్నట్లుగొంచి కలపం రికవార కలముగా వ్రాయుటకంటే తిన్నగా ఈకవ్యునే వివరించి యుండిన వందనంబునాచియుండును గదా!

నిజివారుదల-అభిప్రాయములు.

కృష్ణావతీక సంఘపు కార్యదర్శి నేమూర వెంకటసుబ్బా రావు గారు నిజివారుదల-కృష్ణావతీకలో వివిధముల ఆమర్శి క క్రింద మాకు వ్రాసిన యుక్తములను ఇంకాక పోయి క్రిందిచూచువ్వారము. విషయము చుట్టుముడు దగ్గి మును క్రీత్యేకంబి వ్రాయుటలేదు. అనుభవము కట్ట మొరములకు వచుచునుకాని విశ్లేషణకలసిన విషయము కాక ఎంతకును సాధ్యముకాదు. కావున అనుభవముకల రై కుల (నా తమలైనవారు ఈవిషయమున కిరువకు యభిప్రాయంబు తెలుపుట యావశ్యకము. తగిలకర్త జరుగునుగాకయరీ నమ్ముచున్నాము.

ప్రాసనరు రామమూర్తి నాయుడుగారు కన్నటిగారి రామమూర్తి నాయుడుగారు మేలూరలో క్రికృతముకావారి. శ్రీకృష్ణ క్రికృతిని యుడి. కాక మధ్యకన కీర్తనాలట్టి కాకళ ఎ.ఎ.ఎల్.ప్రొ.హనుడి చెట్టియారగారు నాయుడుగారికి రెండు బంధువులు కృష్ణిర బహువలీ తేసిరి. నాయుడుగారు తేపటివను విక్కిరింబోవుచున్నాడు.

పురుకోట వార్తలు:—క్రిందముగా గేంం ప్రకటన శ్రీకృష్ణ రాధి 7-80 గంటలకు పురుకోటలో గల యనుమతికొండి గోడవద్దానాతమున కూలి కసరావైచియండిగారు క్రిపు బడిన. ఒక బాధికమున, ఇద్దరు యెడల యుండిన చాల కొండి. ముగ్గు పురుపులకు గాకను తెలిగివాడు వెళ్ళా అయిరుకు పురుపులకు పాధ వారిని మెటనే ఆనుపరి

-:0:

SECRET

SECRET

మొదటిసారిగా ఈ పాఠశాల, పాఠశాల ప్రధాన
కార్యకర్తగా మారుతూ తొమ్మిది అచ్చట అనేక కార్యక్రమాలను
కనబరచినాడు.

అంబావారు, ఆక్షు 12:—నమోదించిన నాటికి నాకు
 ఈ విశేషము దీనిని కా) యిచ్చాడు — గీతా శాస్త్రమునందే
 వానవిష్ణున వృత్తాంతమున బట్టి నీకు విశేషవిధానము ద్విత్వీకర
 ముగా తేవలె కరిగియున్నది. తేకాన సంకలనము విస్తరిం
 పరి శ్రావించుచున్నది వ్యాపించుచున్నది. అంతే ప్రస్తుత
 యందు ప్రపంచ వార్యవృత్తాంతమున నీకు ముందేగానవచ్చు
 తున్నది. అది ముఖ్యోద్దేశము. మొదట వ్యాపించుచున్నది సేవాం
 దు తేర్చుకొనుచున్నది. ముఖ్యమంతుడునున్నది. ప్రస్తుతము
 సంభవించుచున్నది. కాంత జంతువులును ముఖ్యమంతుని
 యావార్యములను తేర్చుచున్నది. మిక్కిలిమిక్కిలి
 ముఖ్యమంతుని యొక్కయు దేశానియేవలె ముఖ్యమంతుని
 కన్నము కలుగుచున్నది గీతా శాస్త్రమునందు తేలికగాను
 చున్నది.

THE GREAT WAR.

Fall of Stanislau: Its Importance.

GENERAL BOTHMER'S POSITION MOST PRECARIOUS.

Portuguese to Fight on European Front.

WAR ON DEFENCELESS MERCHANTMEN: 17 VESSELS SUNK.

TAKING OF GORIZIA BY ITALIANS: FINAL SCENES.

[Reuter's Agency.]

British Front.

British Position at Pozieres.

LONDON, August 13.

PARIS.—The British now hold all the positions necessary for further progress on the Pozieres plateau, but they will have to consolidate their conquests before again attacking.

Long Distance Air Raids.

Good Work by R. F. C.

LONDON, August 13.

Last night's communique from General Sir Douglas Haig said: The situation is unchanged between the Ancre and the Somme. There was normal trench warfare on the rest of the British front. Besides numerous daily raids, the Royal Flying Corps has recently made successful long distance raids on Zeppelin sheds at Brussels, railway sidings at Mont, railway sidings and airship sheds at Namur and railway stations at Busigny and Courtrai, both of which have been twice attacked. Only two out of sixty-eight raiding machines failed to return.

Enemy Efforts to Regain Lost Trenches.

Defeated with Great Enemy Loss.

LONDON, August 13.

General Sir Douglas Haig this afternoon reports:—The enemy made renewed efforts to recapture trenches lately wrested from him on the high ground north of Pozieres, delivering a strong infantry attack yesterday evening supported by heavy artillery. This was repulsed with heavy enemy loss. He in no place succeeded in piercing our positions. Elsewhere there has been no change.

The British Front.

No Change in Position.

LONDON, August 13.

General Sir Douglas Haig in a communique last night said: Between Ancre and the Somme the position has undergone no change. South-east of Ypres the enemy attempted to leave their trenches to attack. The attempt was defeated.

The Struggle at Guillemont.

Accounts of Correspondents at the Front.

ALLAHABAD, August 13.

LONDON, August 12th.—Correspondents at the front well in the strength of Guillemont. One correspondent describes the struggle around there as very obstinate up to the present. The wily Boche has laid traps there of the existence of which we are fully aware. Another correspondent says that those who have penetrated the village have found it somewhat of a rat trap. So heavy is the portcullis of fire the enemy lets fall behind any advance. Nevertheless, our trenches are moving forward, and the village fortress is weakening before siege tactics. All the while the enemy is concentrating more and more both his guns and his men. The personal messages the Kaiser is sending to the garrisons on this front are alone sufficient proof of the intensity of the German effort and the fear of a break through. The correspondent first quoted, referring to what he calls a grotesque German statement of the British casualties in June, says: "We naturally lost a good many men at the beginning of our thrust. Since then we have been able to throw the enemy back at much smaller sacrifice. We are improving on our experience every day, and at the same time taking a heavy toll of the Boche. I am confident that from the 1st July to the present date more Germans than the British have been put out of action. Nothing is more expensive to the Boche than his endeavours to recover lost ground. He simply decimates his own ranks and facilitates the carrying out of our inexorable advance." ("Pioneer")

An Advance of 400 Yards.

LONDON, August 13.

The British communique says:—Northwest of Bazentin-le-Petit the British gained ground towards Martinpuich northwest of Pozieres and further advanced about 400 yards on a front of a mile. We captured enemy trenches on the plateau northwest of Bazentin-le-Petit. Our advance northwest of Pozieres is important. Our losses were slight in spite of heavy enemy barrage fire.

Three Raids.

Last night we made three successful raids into enemy trenches southwest of Lafolie Farm on Vimy ridge opposite Colonne and east of Armentieres and inflicted many casualties. The enemy attempted to raid the Hubenzoliern redoubt but was repulsed with loss.

Sea Warfare.

War on Merchantmen.

More Steamers Sunk.

LONDON, August 13.

The following steamers have been sunk, three of them in the Channel:—

One British, One Spanish, Two French, One Norwegian, One Japanese, The Japanese vessel was sunk in the Mediterranean and the submarine fired on the crew.

LONDON, August 13.

Eleven vessels have been sunk, including the steamers "San Bernardo" (British) "Sebastiano," (Italian) "Henri-Eisa Marie," (French) "Danevang" and "Sintraara" (Danish) and "Sora" (Norwegian).

German Fleet on the Move.

LONDON, August 13.

A Copenhagen message to the "Daily Mail" says that a large German fleet, including dreadnoughts, emerged from the Kiel Canal on Thursday and was sighted from Tranderup proceeding along the Little Belt at full speed.

Air Raids.

HOSTILE SEAPLANES OVER DOVER.

Bombs Dropped: No Material Damage.

Raiders Pursued by Aeroplanes.

LONDON, August 12.

It is officially announced that two hostile seaplanes flew over Dover at noon and four bombs were dropped. No material damage was done. Anti-aircraft guns bombarded the seaplanes. Aeroplanes pursued the raiders, who made off to sea. One officer and six men were wounded.

Zeppelin Badly Damaged.

LONDON, August 13.

AMSTERDAM.—The "Telegraph" states that a badly damaged Zeppelin coming from the west descended in Belgium.

French Front

Trenches Brilliantly Stormed.

French Captures on the Somme.

LONDON, August 13.

PARIS.—Last night's communique says:—North of the Somme several German trenches were brilliantly stormed this afternoon. A fortified quarry, and two small woods north of Hem Wood were also captured by the French, who established new lines on the saddle south of Maurepas and along the Maurepas Hem Road. There was an intense artillery duel south of the Somme and a bombardment on the Verdun front. A German aeroplane was felled south of Donaumont by an American pilot.

German Attacks Repulsed.

Further French Advance.

LONDON, August 13.

PARIS.—This afternoon's communique says:—We organised our new front north of the Somme. A vigorous German attack on the quarry north of Hem Wood captured by us yesterday was repulsed with losses. An enemy attack on La Maisonette was driven back by a curtain of fire. We advanced south of the Thiaumont work. Two enemy attacks on Fleury were entirely repulsed. Our reconnaissances penetrated Hem Wood an east of the station of Hem where they discovered a great many German corpses.

French Progress.

Third German Position Captured.

LONDON, August 13.

PARIS.—Last night's communique said: The French, north of the Somme, attacked the third German position from the east of Hardecourt to the Somme opposite Buscourt and captured all trenches and fortified works on a front of six and half kilometres to a depth of from six hundred to a thousand metres. We took a thousand prisoners and thirty machineguns. The French captured the southern parts of the village of Maurepas and the cemetery. A German counter-attack between Maurepas and Clercy broke down under our fire. The French executed numerous destructive bombardments south of the Somme. There has been intense artillery duel east of Verdun.

TELEGRAMS.

New Positions Consolidated.

PARIS.—The Communique says the night was comparatively quiet north of Somme. We consolidated our new positions. The German counter-attack from Combles against the church and cemetery at Maurepas which had been occupied by us was repulsed by machine gun fire with heavy loss.

120 Bombs Dropped.

We progressed slightly south of Fleury. The French air squadrons dropped 120 large bombs on Metz-Sablons station, railway workshops and barracks at Metz.

Eastern Front.

Stanislau Captured.

LONDON, August 13.

PETROGRAD.—The Russians have occupied the important town of Nadworna twenty miles south-west of Stanislau.

Austrian Retreat Threatened.

Stanislau is seventy-five miles from Lemberg and is the centre of five railways, three of which are already in the Russian hands. It is only fourteen miles from Hancz, the possession of which will give the Russians control of the most important artery of defence of Lemberg. The position of General Bothmer is now most precarious. He can only retreat along the Tarnopol-Lemberg Railway, against which General Sakharoff is advancing from the south, while General Leitchitzky, south of the Dniester has struck a shrewd blow against General Bothmer's rear.

The Russians north of the Dniester are advancing at a pace which will soon threaten Hancz.

Another Town Captured.

A communique mentions that they have captured Monasterzyska after a fierce fight and have crossed the river Zylota Lips. The fighting which has taken place on the banks and tributaries of the Dniester is described in a communique as being very fierce. The capture of altogether 23000 Austrians and Germans was recorded yesterday, but the slaughter of the enemy was tremendous. The Austrians and the Germans destroyed the bridges. But the Russians fought for and won the ford and advanced in overwhelming strength, clearing woods and villages on the banks. The Russian cavalry was most effective in breaking up enemy counter-attacks by repeated charges, throwing massed formations into confusion. When Monasterzyska was captured a Russian mounted machine-gun detachment got in the rear of a German regiment and annihilated it.

Germany's Steel Wall Shaken.

An Important Admission.

LONDON, August 13.

AMSTERDAM.—While the Allies have been battering the enemy on every side for weeks the Germans have observed a complete silence regarding their intentions, and the German papers have been talking of an impenetrable wall of steel on both frontiers. A German communique on Friday evening made the first admission that the wall had been shaken, saying that the regrouping of the troops to meet the regrouping of the Russians is proceeding.

Russian Pressure in Galicia.

LONDON, August 13.

PETROGRAD.—The Russians are pressing onward in Galicia following the enemy, who have abandoned prepared positions across the rivers flowing into the Dniester. Stanislau was not damaged.

Further Russian Success.

Culmination of General Sakharoff's Efforts.

LONDON, August 13.

PETROGRAD.—A communique says:—Seven weeks efforts of General Sakharoff, under the direction of General Brusiloff, have culminated to-day in the capture of six fortified villages and woods, the whole line of the river Strype, and the enemy winter base of the Tarnopol-Buczacz front, the whole constituting the sector of the fortified enemy rampart from Fripet to the Rumanian frontier.

Fighting Near Bitlis.

LONDON, August 13.

PETROGRAD.—Obstinate fighting continues northward of Bitlis.

Italian Front.

The Taking of Gorizia.

Final Scenes Described.

LONDON, August 13.

MILAN.—While the Italian advanced guards forced the Isonzo and engaged the enemy on the outskirts of Gorizia, driving him out of the houses with bombs and machineguns, the main body crossed the bridges, which were repaired in a few hours, as the Austrians in their desperate haste had ineffectively set fire to and mined them. The Italian artillery impetuously crossed in a tornado of shellfire. The Austrians had driven the civilian population towards Laibach, but the non-combatants were caught in a curtain of fire and had to return. Tragic scenes were witnessed as women and children took refuge in ruins and dug-outs shrieking for help. Finally they regained the town, where they hid in cellars, awaiting deliverance. Seven thousand were thus found by the Italians, and they joined the soldiers with exultant hurrahs, many weeping for joy. Prominent people in Gorizia had long been exiled and imprisoned, but the Italian spirit was not diminished. Two ladies climbed the castle in darkness and hoisted the Italian flag before the Austrian commander had fled.

Italian Progress East of Gorizia.

German and Austrian Credit Falls Low.

LAHORE, August 13.

LONDON, August 12th.—The "Central News" correspondent at Rome states that the enemy had been driven out of all positions east of Gorizia and projectiles no longer

TELEGRAMS.

reach the town. The population is resuming its ordinary business. The "Times" Amsterdam correspondent states that the fall of Gorizia has brought the military prestige of Austria and Germany in Holland unprecedentedly low. It is recognized that the triumph of the "Entente" is definitely assured and reprisals for the maltreatment of the Dutch by Germany are demanded.—("C. and M. Gazette.")

Air Raid on Venice.

LONDON, August 13.

An Italian communique states that two persons have been killed and some damage done by an hostile air raid on Venice.

ROME.—It is officially announced that the Austrians' air-raid on Venice on Tuesday night did negligible damage to railway and military establishments, but completely destroyed the Church of Santa Maria Formosa.

The Air Raid on Flume.
Much Destruction Wrought.

LONDON, August 13.

ROME.—It is officially stated that the air raid on Flume on the 2nd inst. was very destructive. It blew up numerous reservoirs of petroleum, destroyed all buildings near the torpedo factory and three sheds full of valuable machinery, and damaged shipbuilding very seriously.

Further Italian Progress.
Another Down Occupied.

LONDON, August 13.

ROME.—A communique states that Italians have crossed the Vailone capturing two strongly defended heights, and occupied Oppaccatale at dawn capturing 270 men, and three field guns. The Austrians are holding out on the hills eastward of Gorizia supported by artillery from Bainsizza plateau.

Strongly Defended Position Taken.

LONDON, August 13.

ROME.—It is officially stated that the Italians have carried strongly defended positions in the Carso area and captured 1565 prisoners and some guns. Since August 6th the Italians have captured 15,393 prisoners including 330 officers, 16 guns, and a quantity of machine guns and war material.

Egyptian Frontier.

Turkish Retreat in Sinai.
Enemy's Heavy Casualties.

LONDON, August 13.

Official reports from Egypt state that the Turks have made a further retreat under pressure of our mounted troops. Turkish counter-attacks have been repulsed. Enemy casualties have been very heavy. Our cavalry remained in observation of the enemy who retired to their retrenchments.

Turks Harassed.

CAIRO.—The latest news from Sinai shows that the British are continuously harassing the Turks, inflicting very heavy casualties and taking prisoners.

Turkish Line Threatened.

LATER.—The Commander-in-Chief in Egypt reports that cavalry are in contact with the Turkish rearguard at Hodeinsha northward of Birelaba and the British are threatening the enemy's line at various points. The enemy is constantly employed removing his dead, of whom there are a number before the Turkish position at Birelaba.

Great Britain.

Complete Harmony in Allied Plans.
Result of a Conference.

LONDON, August 13.

PARIS.—Mr. Lloyd George, General Maurice, and Colonel Buckley conferred with M. Briand and the Ministers for War and Munitions, also with Generals Joffre and Castelnau. It is announced that the discussion showed that complete harmony existed in reference to the progress of the joint military operations.

The Situation in Persia.
A Satisfactory Improvement.

LONDON, August 13.

In the House of Commons Lord Robert Cecil said the situation in Persia had recently decidedly improved with the arrest or dispersal of German agents. There was good reason for hoping that an improvement would be maintained. He hoped that an arrangement between Great Britain and Persia regarding financial and other questions would shortly be made. The Persian Government had shown a sincere desire to work with the Allies. (Oher.) British officers would be employed in officering the Gendarmarie in Southern Persia.

British Prisoners in Turkey.
The Porte Warned.

LONDON, August 13.

Lord Robert Cecil stated in the House of Commons that we had warned the Porte that it would be held responsible for the safety of British prisoners in Turkey.

Britain's Turkish Prisoners.
Health of Troops in Mesopotamia.

LONDON, August 13.

Mr. Forster announced in the House of Commons that we had now 425 Turkish officers and 9,598 men prisoners, exclusive of those recently captured in Egypt. Mr. Forster said he was afraid he could not say that the general health of the troops in Mesopotamia had been good, but every effort was being made to combat disease. The Sanitary Commission in the Mediterranean had been sent to Mesopotamia to assist the local medical authority.

TELEGRAMS.

The Kitchener Fund.

LONDON, August 13.

The Kitchener fund now amounts to over £213,000. Lloyds have given £10,500.

The Duke of Connaught has given £250 sterling and the Chartered Bank £105 to the Kitchener Fund.

The Duke of Westminster.
Partial Recovery.

LONDON, August 13.

PARIS.—The Duke of Westminster has arrived here from Egypt. He has recovered from congestion of the lungs, but is still suffering from fever and remains in hospital.

Russia.

Russian Revenue Increasing.

LONDON, August 13.

PETROGRAD.—The revenue for the first three months of 1916 increased by 232 million roubles as compared with the revenue for the same period of 1915. The gold reserve is at present 1,543 million, and the total metal reserve 200 millions which is as large as in 1915.

Greece

Greece and the Entente.

Position far from Satisfactory.

ALLAHABAD, August 13.

The "Pioneer's" Cairo correspondent writes: From information which has come to me from Hellenic sources in this country, matters are far from satisfactory in Greece. A vigorous anti-Entente propaganda is being carried out throughout the country and its object is that people shall not be allowed freedom of action at the coming election. A disturbing feature is the active element in all this propaganda consists of certain conscripts recently disbanded, who have formed themselves into political unions, which have received in certain measure recognition from Court circles. The opinion of those in touch with Greek affairs is that the Entente may have more trouble unless they take further energetic action.

Greek Steamer Ablaze.
Forty Killed.

LONDON, August 13.

ATHENS.—The liner "Eleuthera," bound from Salonika for Vlo with a cargo of petroleum and 1200 passengers, mostly demobilised Greek troops, caught fire off Skiathos. The boilers exploded, forty were killed and many injured. The captain succeeded in beaching the vessel.

Rumania.

Disastrous Explosion in Rumania.

LONDON, August 13.

BUKHAREST.—Owing to an explosion in the powder factory at Ludeschii 115 persons have been killed and 130 injured.

Albania.

Albanians Attack Austrians.
Austrians Severely Punished.

LAHORE, August 13.

LONDON August 13.—The "Exchange Company's" correspondents at Athens learn on reliable authority that one hundred Turco-Albanians severely punished a strong Austrian detachment in the Mozani region, while Albanians at Lonsua killed Austrian officials and appointed Albanians.—(C. and M. Gazette.)

Portugal

Portugal and the War.

LONDON, August 13.

The Portuguese President telegraphing to a Paris journal, says: We have already sent soldiers to East Africa. Now we are going to fight also on the European front, where we shall be proud to co-operate with the Allies.

Turkey.

Relief to the Starving in Syria.

LONDON, August 13.

WASHINGTON.—Turkey has refused the request of the United States to permit a neutral committee to distribute relief in Syria, where thousands are starving.

United States.

New British Loan in America.

LONDON, August 13.

A New York message to the "Times" says that a forty million sterling British loan is being negotiated in America.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, August 13.

The following telegram, dated the 12th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

TELEGRAMS.

The British made a further advance north of Pozieres by bombing along trenches, and northwest of Pozieres the Australians advanced our lines 200 yards on a frontage of 300 yards. The enemy after a bombardment and discharging gas on a broad front made a partial attack in the Ypres salient, but were unable to enter our lines. North of the Somme the Germans during the night of the 8th launched violent counter-attacks against the new French positions, but they failed completely, and the French advance continued north of Hem Wood.

The Germans continue their desperate efforts against Verdun and succeeded for a second time in five days in regaining a footing in the Thiaumont work, though the French defending the trenches are still quite close to it. The French also hold the greater part of the village of Fleury.

The Italians have captured Gorizia after intense artillery preparation. They completed the occupation of the heights west of the town. The enemy was completely routed, leaving large quantities of arms and ammunition. The Italians then crossed the Isonzo and consolidated themselves on the left bank while a column of cavalry and cyclists pursued the enemy, 10,000 prisoners were captured and more are coming in.

The Russians continue to advance in South Galicia. They have occupied Iyemienica, six miles from Stanislau and advanced beyond it. They have also advanced on the north bank of the Dniester to the Ryznon-Monastyska railway and the enemy have blown up their railway over the river. 7,500 prisoners, including 3,500 Germans, were taken.

On the 8th British naval aeroplanes under heavy fire attacked an enemy airship shed near Brussels. Fight bombs were observed to hit the shed and heavy columns of smoke issued. The aeroplanes returned safely. Hostile airships raided the east coast of England in the early morning of the 9th, attacking a town situated on the coast. Six persons were killed, 17 injured, 4 houses partly burnt, and 50 feet of railway torn up. No damage of military importance occurred.

SIMLA, August 13.

The following telegram, dated the 12th instant, has been received from the Secretary of State by H. E. the Viceroy:—

The British continue their slow prudent advance north-west of Pozieres, gaining and consolidating all local objectives. The British aeroplanes continue bombing operations against enemy billets and other points of military importance.

The French continued their methodical progress north of Hem Wood, north of the Somme. Before Verdun there was no infantry action. Bad weather impedes operations.

The occupation of Gorizia by the Italians is now practically completed. The troops crossed the Isonzo on the repaired bridge and cavalry and cyclists are pushing forward into the town. On the Carso plateau the Italians, after hot fighting, pierced the enemy position near San Martino. The Austrians tried to relieve the pressure on the Lower Isonzo by attacking other parts of the Italian front, but the Italians everywhere maintained their positions.

The Russians, continuing their advance in South Galicia, have occupied Chryplin joint railway station, two miles south-east of Stanislau and on the north of the Dniester have reached and fortified the Zeta Lipa. The Austrians and the Germans are making a series of counter-attacks near Zalace, south of Brody.

The Russians continue to advance on the Carpathians

Calcutta.

Bengalees in the Army.
Character of the Recruits.

CALCUTTA, August 13.

Dr. S. K. Mullick understands that the Double Company of the Bengal Regiment is to be attached to the 55th R.H.S. (Bomb.) Recruits are to be enrolled under the Indian Army form A, 1162, the strength of the Double Company being 225. Dr. Mullick says that recruits so far are entirely of the Bhadrak or intermediate class, who it is anticipated will more than suffice. Regarding the quality of men the highest in the land have come forward spontaneously. The organisers state that public discussion as regards pay and emolument is to be deprecated. Recruits themselves are making it a "sine qua non" and so far the majority have offered their services if necessary in an honorary capacity. In other cases the support of those dependent on them is their only anxiety. They themselves want nothing but their uniform, food and marching orders.

Sir Sankaran Nair in Calcutta.

CALCUTTA, August 12.

Sir Sankaran Nair arrived here this morning from Dacca after finishing discussions with the Bengal Government on the Dacca University. He will be in Calcutta till the night of the 15th. His time in Calcutta will be engaged mainly to visiting colleges and educational institutions.

Indian Industrial Commission.
Action by Bengal Government.

CALCUTTA, August 13.

A Bengal Government communique states: In a preliminary note on the scope of enquiry by the Indian Industrial Commission, recently published, reference was made to the organisation of representative provincial committees, who would be responsible for making preliminary enquiries for determining local facts and conditions, and for advising the Commission as to the names of suitable individual and representative witnesses. The Governor in Council has appointed a representative provincial committee which is now considering various questions set out in the preliminary note. The Committee will proceed shortly to take evidence. Meanwhile, they will welcome any views, opinions or suggestions on various problems and issues which have been raised. Any one desirous of giving evidence before the Committee or Commission should communicate with Mr. Swan, Secretary to the Board of Revenue, Calcutta.

TELEGRAMS.

Cooch Behar Theft Case
Some Inaccuracies Corrected.

CALCUTTA, August 13.

In connection with the recent telegrams reporting the termination of the Cooch Behar Palace theft case Mr. J. S. Milligan, I. C. S. Vice-President, Cooch Behar State Council, writes correcting the following inaccuracies:—It was stated in the telegram that the accused prayed for pardon and offered to banish themselves and their families from Cooch Behar for ever. The facts are that petitions of the accused contained a definite assertion of innocence. Their reason for throwing themselves unreservedly on the mercy of His Highness was that they were faced with financial ruin owing to their heavy legal expenses. Their proposals to leave Cooch Behar were expressed in the following terms:—Whatever order your Highness may think fit to pass on this petition your petitioner and the other members of his family feel that, in view of all that has happened, it would be advisable for him and the other members of his family, to withdraw altogether from Cooch Behar and they crave Your Highness' permission to do so before the end of September. But they hope and pray that Your Highness will be graciously pleased to afford them all reasonable facilities to dispose of their properties in Cooch Behar and pending such disposal for the management thereof.

Bombay.

Tilak Security Case.
Magistrate's Judgment.

POONA, August 13.

The District Magistrate gave his decision in Mr. Tilak's case this afternoon. His Honour ordered Mr. Tilak to enter into a bond for one year and added that he should consider himself very fortunate that the Government did not intend to proceed against him under the substantive section (124-A) of the Indian Penal Code. The Magistrate expressed the hope that Mr. Tilak would take this as a warning. The security was given.

Summary of Judgment.

The judgment was a somewhat lengthy one, covering about twenty typewritten foolscap papers. His Honour after referring to the issue of notice, which was based on information laid by Mr. J. A. Guider. Deputy Inspector-General of Police, C. I. D., referred to the evidence that had been adduced by the prosecution as well as Mr. Tilak's reply to the questions put by the Court. Continuing he said that the counsel for the defence had not seriously impugned the correctness of the translations of the speeches, but he objected to the translation of a few words. After setting forth the objections the Magistrate said that there were, as might be expected, a few passages in which omissions appear to have occurred making the meaning doubtful. On the whole, the Court found no difficulty in coming to the conclusion that the English versions of the speeches were accurate translations of Marathi transcripts and it saw no reason to question the statement of the two shorthand writers, men of experience in their profession, that the transcripts represented a true and complete account of what he heard Mr. Tilak say. Proceeding the Magistrate said that the Counsel for the prosecution relied on the whole of the speeches. He indicated certain passages on which he chiefly relied. He also stated plainly that he did not call into question the propriety of the discussion on Home Rule. His instructions were to express no views on that subject. What he asked the Court to condemn were the remarks made by Mr. Tilak in various parts of the speeches in which he imputed dishonest and corrupt motives to the Government.

The Magistrate then analysed briefly the speech delivered by Mr. Tilak at Belgaum on the 1st of May. Mr. Jinnah, counsel for the defence, had told the Court that the criticism in the speech was a criticism of certain set of administrators. Counsel had also referred to Mr. Justice Strachey's remarks in 22 Bombay, to the effect that the Government established in British India means British rule and its representatives, as such the existing political system as distinguished from any particular set of administrators. The Court had no hesitation in rejecting the suggestion. Mr. Jinnah's next line of defence was that the Act of 1858 (the Act under which the Government of India was constituted, since repeated and consolidated by the Act of 1915) was nothing but a measure which might lawfully be disapproved with a view to its repeal or modification. Mr. Tilak in order to get it altered must show how the system set up by that Act was bad and defective. He proposes to set it altered in a lawful manner by going to Parliament. He must be allowed to criticise the system and expose its abuses or he will have no chance of getting it altered. A simple answer to this was, said the Magistrate, that his criticisms must be such that they do not fall within the scope of section 124 A of I. P. C. The Court had no hesitation in deciding that Mr. Tilak in his speech delivered at Belgaum on the 1st of May did speak words calculated to bring into hatred or contempt Government established by law in British India and did attempt to excite disaffection towards the Government and that he thereby disseminated matter punishable under Section 124-A of I. P. C.

Of the two speeches subsequently delivered at Ahmednagar, the Magistrate observed that it was not necessary to speak at great length. They undoubtedly contained seditious passages. The Magistrate then quoted a few of the seditious passages in these speeches.

In conclusion, he observed: Looking at those speeches as a whole fairly, freely and without giving undue weight to isolated passages, what impression do they convey to us and what impression must we believe they conveyed to the audience to which they were addressed? The impression I gather from them is that Mr. Tilak wishes to disaffect his audience towards the Government in order that they may "wake up" (to adopt Mr. Jinnah's words) to their present unhappy condition, join his Home Rule League and help him in his agitation for a change in the administration of the country. He is addressing an ignorant audience. Counsel for the defence invited them on this point and he knows that he cannot interest them in his argument unless he can illustrate it clearly so that he tells them that they are slaves, that their grievances remain unredressed, that the Government not only considers its own interests which are alien to theirs and intends to keep them in slavery on the untrue ground that they are not fit to rule themselves. Mr. Jinnah's contention that it is not the Government that

Mr. Tilak is attacking but only the Civil Service will be discarded at once by anyone who read the speeches through. The speaker referred frequently to the word "bureaucracy" using the English word, but the context and trend of his argument throughout shows that he is referring to the whole system of Government and the whole body of officials in India, from the Governor-General down to the Police sepoy. Mr. Tilak has been twice convicted under Section 124 A. first in 1897 and second in 1908. He finished his term of imprisonment for the second offence only two years ago. He has proclaimed his intention in Belgaum speeches of talking again upon this subject. Accordingly, I am satisfied, in order to maintain his good behaviour, it is necessary that he should execute a bond with two sureties as set out in my order of 22nd July last. I direct that he do enter into a bond in a sum of Rs. 20,000 with two sureties each in a sum of Rs. 10,000 to be of good behaviour for a period of one year.

Arrests for Criminal Breach of Trust.

POONA, August 12.

The City Police to-day arrested on a charge of criminal breach of trust and placed before Mr. Vacha, City Magistrate, Messrs. B. R. Hiwarganekar, Agent, and K. V. Gharpure and P. G. Vaidya, Treasurer and Secretary of the Bombay Banking Co. Ltd, now in liquidation. Applications for release of the accused on bail were made but not granted.

Death of a Renowned Parsi Actor.

BOMBAY, August 12.

News has been received in Bombay of the death of Mr. Cawasji P. Khatau, a renowned Parsi actor and proprietor of the new Alfred Theatrical Company. The death occurred at Lahore, where his company was performing Urdu plays. The deceased who was 60 years of age, was a well-known actor of Shakesperian plays adapted in Urdu language. Recently, his company was playing Hindu mythological dramas at Lahore, where the Hindu population took exception to the part of the heroine Sita and Draupadi being played by an actress named Gaubharjan. The Commissioner of Lahore had to stop those plays owing to the apprehension of a breach of peace.

Punjab.

Dismissal of Barkat Ali.

LAHORE, August 12.

A Gazette notification to-day announces the dismissal from the Government service of Moonshi Barkat Ali Subordinate Judge at Lyallpur, who was recently sentenced to two years imprisonment in a bribery case.

United Provinces.

THE U. P. ELECTION RULES.

How They Affect Municipalities

ALLAHABAD, August 13.

The Local Government has published the rules, sanctioned for elections and class representation, under the new Municipalities Act. Cawnpore will get twenty nine elected members of whom ten will be by Muslims and two Marwaris. Besides these, the Upper India Chamber of Commerce will nominate three and the United Provinces Chamber of Commerce (Indian organisation) two members. In spite of recent resignations the election rules for Allahabad are practically the same as the draft rules to which objection was taken. Allahabad will have twenty-one elected members of which eight will be by Muslims. Three civil station seats will almost certainly be captured by Europeans or Anglo-Indians. In addition, the East Indian Ry. Company, the Allahabad University and the Anglo-Indian Association will nominate one member each. Lucknow will have twenty four elected members.

Agra Zamindar's Army Corps to be Raised.

ALLAHABAD, August 13.

At a meeting of the Agra Zamindar Association, held at Allahabad, a proposal was put forward that the Zamindars of these provinces through the agency of their own association should help the Government in raising recruits for a corps. The resolution was carried unanimously to the effect that each member of the association should be addressed through a circular letter, asking their personal assistance in making the scheme a success. It is hoped that if the association is successful in raising 350 men the Government will allow the corps to bear the name of the association.

MARWARI MUNIFICENCE.

A Hindu Hospital Opened at Benares.

By the L. G.

BENARES, August 12.

The Sriram Luchminarayan Hindu Hospital of Benares, founded by Mr. Sreram Kanorea, a rich Marwari merchant of Calcutta, was opened by the Lieutenant-Governor to-day. According to the address which was presented to His Honour, the inception of the hospital was due to Dr. P. M. Mukerjee a distinguished physician and Surgeon of Calcutta, who had long been in charge of a Marwari hospital. Mr. Sreram and his late lamented son Luchminarayan, having approved of Dr. Mukerjee's idea that the starting of a well-equipped hospital of an up-to-date type as a crying need of this holy city a sum of over a lakh and half of rupees was spent by them for providing a building and equipment for the hospital. The donor intends to set apart a further sum of over two lakhs of rupees as an endowment for the permanent maintenance of the hospital. At present a provision has been made for 40 indoor patients (Hindu), who will be kept in two wards, male and female, the zenana ward being strictly purdah and under charge of a lady doctor. The outdoor section will be opened to all classes of public, Hindus and non-Hindus. The Hospital fund will be administered by a board of trustees while the hospital will be managed by a board of governors with Babu Sriram Kanorea as president and Dr. P. M. Mukerji as Secretary who is also Superintendent of the institution assisted by Dr. S. C. Nandy, House Surgeon, Dr. H. C. Mukherjee and Mrs. Cobb.

Sir James Meston in replying said that he was sincerely thankful for being asked to open the Hospital.

The Lieutenant Governor is pleased to see recognised a desire of not only the leading people of Benares, but also of other parts of India who would express their gratitude to Mr. Sreram for his act of benevolence to Holy Kashi. Many of them testified to a great desire to benefit themselves or their descendants. This particular gift had two special features, it was intended for the benefit of innumerable visitors to the sacred city, and, secondly, the institution had been endowed by the donor with sufficient funds to make the hospital permanent this Honour, having declared the building open, was then conducted round the hospital after which he left amidst loud cheers.

Burma.

Mr. Barton's Internment.

Telegraph Association's Action.

RANGOON, August 13.

A meeting of the Rangoon Centre of the I. T. Association, will be held on Sunday when Mr. Leslie, Deputy Superintendent, Calcutta and president of the I. T. A. of that centre, will address the members. The Postmaster General of Burma has promised to attend so that he may learn the views of the Rangoon I. T. A. members first hand.

A correspondent writing to a local paper states that the public of Burma and outside the province will know that the Telegraph Association never thought to obstruct the department anyway and that prejudiced alarmists are responsible for Mr. Barton's internment. The Indian Telegraph Association men all over India and Burma are prepared to give the Government any assurance required of them to secure release of their leader and they feel proud that the pledge they gave to their King and country on the outbreak of the war through Mr. Barton, has not been deviated from by one hair's breadth.

Latest Telegrams.

General Hindenburg's Position Threatened

LONDON, August 13.

A Zurich despatch to an Italian news agency states that General Hindenburg recently informed the Kaiser that the position of the German armies on the eastern front had been seriously compromised by withdrawals to reinforce the west. He was willing to accept the General command on the eastern front, but he realised he was leading an almost desperate cause.

The "Morning Post" Budapest correspondent writes: Nobody seems to know what General Hindenburg will be able to do. The only prediction I have heard is that he will ruin his reputation. It is said that he has been promised ten divisions from Turkey shortly and another twenty a month hence from the front. There are no more Austrian or Hungarian troops. Armed men are being trained to operate on machine guns. (Pioneer Cable.)

General Bothmer's Position Serious

LONDON, August 14.

A Russian official statement says that the enemy have evacuated the west bank of the Bistritz which runs by Stanislaw. The Russians crossed pouring rifle and machinegun fire over the retreating enemy. The communique does not state whether this occurred north or south of Stanislaw. The latter would facilitate attack on Halicz the capture of which would seriously threaten general Von Bothmer's southern most railway. In the north General Sakharoff is now within a couple of miles of the railway southeast of Zlotow. A Russian success here would leave General Von Bothmer two railways and one good road whereon to withdraw fifteen Divisions (Pioneer cable.)

LONDON, August 13.

It is officially announced that various forces under General Smuts began simultaneously on August 5th a forward movement against the main enemy force which since its defeat on June 24th on Lukigara River has occupied strong positions in a fertile and wellwatered tract in Nouru Mountains. Stubborn actions developed resulting in the defeat of the enemy at Matamondo and Tchungo from which they were pursued. Enemy's losses were relatively severe ours were small.

LONDON, August 13.

The British Communique says:—An enemy bomb attack southeast of Guillemont was repulsed. Enemy north of Pozieres was observed concentrating in large numbers but British artillery effectively scattered them. There was nothing important on our right flank except some fairly heavy shelling of our front trenches and some minor encounters with hostile detachments near Delville wood.

It was an aeroplane which detected enemy concentration north of Pozieres. Our airmen yesterday carried out another long distance raid and great damage was done to railway works and sidings. There were also several successful short raids and reconnaissances. Hostile aircraft were fairly active but avoided combat. One enemy machine was brought down and one British machine is missing.

The Communique describes Russians pouring across the tributaries of the Dniester building bridges under fire and dislodging enemy from fortified positions. General Tcherbatcheff's success in breaking the enemy Strypa front facilitated General Sakharoff's advance along Upper Sereth by forcing enemy to evacuate a series of positions.

General Tcherbatcheff took 55 thousand out of a total of 84 thousand prisoners.

The Communique adds that the Russians are advancing into the Carpathian forests south of Delatyn fortifying heights and repulsing all enemy attempts to take the offensive.

PARIS—The Communique reports that north of Somme enemy made no attempt to counter-attack. Minor isolated actions enabled the French to advance on the slopes of hill southeast of Maurepas. A strong German attack on left of Meuse south of Avocourt Wood was repulsed by shell fire and bombs. Quiet prevailed elsewhere.

PETROGRADE. The Communique states that since August first Russians have captured 84 thousand Austrians and Germans 68 guns and 335 machine guns besides mortars and much other booty.

దేశీయతంత్రీవార్తలు

(మాన్యకీయ విలేఖల వద్దనుండి)

బొంబాయి

మొయిలు స్త్రీమయ

బొంబాయి, ఆగస్టు 12:—గతమాసపు 28-వ తేదీ విశేషములకు పాటు తీసికొనవచ్చుచున్న "సాల్వేజ్" అను స్త్రీయ రాజ్యపు బుధవారము ఉదయము 6 గంటలకు బొంబాయికి వచ్చిన అనుకొనుచున్నాడు.

బొంబాయిని గత సెల 10వ తేదీన వదలిన "నాగోయా" అను స్త్రీయ ఈ సెల 10 వ తేదీన మరక్షితులుగా లండను చేరినది.

ఒక మరణము

బొంబాయి, ఆగస్టు 12:—ఆల్ఫ్రెడు పార్సీ నాటక కంపెనీయందు మంచిపాత్రగా పోషి. లోకప్రసిద్ధి నొందిన కార్న్ డి. పి. కటాగారు లావణ్యపురమున మరణించిరి. వారికి మరణకాలమున 60 సంవత్సరముల వయసుగలదు.

నమ్మక ద్రోహము.

పూనా, ఆగస్టు 12:—ఈ దినము పూనా సిటీలోని నాటక బొంబాయి బ్యాంకింగు కంపెనీ యేకము బి. ఆర్. హెగ్డార్, ధనాధికారి కె. వి. భాస్కరే, కార్యదర్శి పి. సి. వైద్య అను వారలను నమ్మక ద్రోహము విషయమున ఆ రెండు చేసి బామినికొక దరఖాస్తు చేసిరి. కాని ఆంగ్లీకరింపడలేదు.

బంగారము

కూచ్ బేహారు దొంగతనపు కేసు

నరరణలు

కలకత్తా, ఆగస్టు 12:—కూచ్ బేహారు దొంగతనపు కేసు విషయము యిటీవల రంలితావ్రలందు కూచ్ బేహారు రాజకీయ సంఘాధ్యక్షులు జె. ఎస్. బిల్లాజీ బి. సి. ఎస్ గారు ఈ క్రిందిసరణలను నిరూపించుచున్నారు:

ముద్దయలు తుహపణగోరి తాము కుటుంబసహితముగా కూచ్ బేహారు సంస్థానమున వదలిపోయియున్నామని చెప్పి కొనికొట్టు రంలితావ్రలందు చెప్పబడినది. ముద్దయలు ఇచ్చిన ఆర్డీల యందు ఈ కారు నేరములు కారని ప్రాధునిబడి యుండిరి. తాము కేసునందు చూసవచ్చుకొని సరియైనది, ఇంకను విశేషములు గలిగి తాము తుదకొరకును ముగించుచున్నామని ప్రాధునిబడి యుండిరి. కూచ్ బేహారు సంస్థానమున వదలి సంధర్భమున కార్లు ప్రాధుని. తాము ఈ ఆర్డీల నేమి ఉత్తరువు లిచ్చినను, నేరము, నా కుటుంబము కూచ్ బేహారు సంస్థానమునకే పోవుట భావ్యమనితలచుచున్నాము. వెంట్రెంబరు వెలొఖనలోగా ఉమ్మడితలచిపోవునట్లు ఉత్తరువు లిచ్చుట కర్పాట్లు చేయుటయే మా ప్రార్థన. మా ఆశ్రులలో చేరినది మే మమ్మకొనుటకు నీలగు నని మిగుల దోచునో కానిని మే మమ్మకొను సాధ్యము లేరనుచుకొనుటకు ప్రార్థించుచున్నాము.

సామాన్య శాసన సభ.

బడ్జెట్ ఎన్నికలు.

కలకత్తా, ఆగస్టు 12:—బడ్జెట్ రహిం బతు ఎలాచి గారికి 92 వోట్లును (ఎన్నుకొన బడెను), గులాం హుస్సేను ఆరిఫ్ గారికి 80 వోట్లును వచ్చినది.

సర్ శంకర్ నాయుగుగారు

కలకత్తా, ఆగస్టు 12:—సర్ శంకర్ నాయుగుగారు ధర్మా విశ్వవిశాలయమునూ బంగారాజీ క్రమశ్చయ వాగ్దో ముట్టాడి ఈ ఉదయము ఇక్కడికి వచ్చిరి. వీరు 15-వ తేదీ 4వ అంక ఇక్కడనేయుండి అన్ని విద్యాలయములను దాడురు.

నూతన భారతీయ పటాలములు.

కలకత్తా, ఆగస్టు 12:—డాక్టర్ ఎస్. కె. కర్లికా రిట్లు ప్రాధునిబడి యున్నారు. నూతనముగా కూచ్ బేహారు బంగారా కటాలము కొనబట్టినది 50 వ గుసాకిదలముగోల కేర్పరమున తెలియుచున్నది. ఈ పటాలము నొందక నేనా కుందవలెంద ౧862 వ ఛార్జు క్రమము ననుసారము

బడును. కొన్నింటిని 228. ప్రస్తుతము చేరినవారందఱును కొంతకాలము విద్యాకేంద్రమున ఉన్నట్లును బహుళముగాని వారేయనియు, ఇంతకుండు చాలుననియు తెలియుచున్నది. వారికిరెండులకు గూర్చియు వెలొఖనలకు గూర్చియు బహుళ చర్చించడగని ఏర్పాటుచేయువారు చెప్పుచున్నారు. వారిని గురించి విశ్రాంతిని విశేషముగా పలుకుటలేదు. ఇప్పుడు వచ్చినంతవఱకు ముప్పాతికొండువీరము అందఱును కావలసి యున్నయెడల పరిశ్రమచేయ గారవార్థము వచ్చినారు. కొన్ని కొన్ని విషయములందు కొందరు వాడుకలుబహుళ భాగ్య మిది యధావధాన గొనివచ్చినారు. వారైనను స్వ విషయమునందు దుష్టులు, భోజనసౌకర్యములును, సక్రమమున పనిచేయు సాధ్యములను సంశ్చయించుచున్నాడు.

హిందూ పారిశ్రామిక విచారక సంఘము.

కలకత్తా, ఆగస్టు 12:—బంగారా క్రమశ్చయవారిట్లు ప్రాధునిబడి. ఈ సంఘపు విచారణ సంధర్భమున రాష్ట్రీయ క్రమశ్చయసంఘము లేన్నయ విషయము నూరింపబడెను. ఈ సంఘములవారు రాష్ట్రీయన పారిశ్రామిక క్రమశ్చయను విచారణకు పాటుగా నిర్ణయించుటకు ప్రాచీనగియుండును. బంగారా క్రమశ్చయ వారిక రాష్ట్రీయసంఘము నేర్పాటు చేసిరి. ఈ సంఘమువారు కొన్ని యభ్యుదయములయొందించుచున్నారు. వీరి కర్మలలో విచారణ సభక్రమమును. ఇదివఱకు బహుళుడైన నమస్కర సంధర్భమున ఎవ్వరే అవసరములని లోచన ముచనము చేయునెడల అవియున్నయను సంగీకరింపబడు ను రాష్ట్రీయసంఘము నెట్లుగాని, పారిశ్రామిక విచారక సంఘము నెట్లుగాని ఎవ్వరైన పారిశ్రామిక విషయములందు సాక్ష్యమునుదలచినవో బంగారా కే క్రమశ్చయ రివిన్యూ కార్యదర్శికి తెలుపు కనవలయును.

కుంబాలు

ఒక నలుబది బర్తరపు చేయబడుట

లాహోరు, ఆగస్టు 12:—లహూరు సుబ్బడి యన్ బర్కట్ ఆరిధిపే అను నవరై లాచక్రకేసువచ్చి అతనికి రెండు సంవత్సరముల కారాగృహమున కక్షునిధించిరి నందున గవర్న మెంటువారు అతనికి ఉద్యోగమునుండి బర్తరపు చేసిరి.

కుంబాలు బాయింట్లు ప్రాథమికం వెసిరికొట్టారు రిపోర్టు.

లాహోరు, ఆగస్టు 12:—1915-16 సంవత్సరమునందు భాగముల మూలపక్షము గలిగి రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడిన కంపెనీల తగ్గిపోయినవని కుంబాలు గానుట్లు ప్రాథమికం వెసిరి రిజిస్ట్రేషన్ రిపోర్టు చేసిరి. 1913-14 సం॥ రమున కంపెనీల సంఖ్య 146 గా యుండెను; 1914-15 సం॥ రమున కంపెనీల సంఖ్య 99 మాత్రమే యుండెను. 1915-16 సం॥ రమున 88. గత సం॥ రమున 5 కొత్తకంపెనీలు రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడినది కాని 16 పని మానిపెడినది. మొత్తము 11 షీట్లతో యుండెను! కనుక మొత్తముమీద పని చేయుచున్నది 77 మాత్రమే తేలిక. 1914-15 సం॥ రమున 15 కంపెనీలు షీట్లతో యుండెను. వీలలో 6 కనులను కుంబాలుండుకొనినది తక్కిన వింకను షీట్లతో నిలియుండె యున్నది. ఇవియు వానికాలము గడచిన వెనుక కొట్టివేయబడును. తక్కిన 5 కంపెనీలలో రెండికి కట్టడముల విలువలను తెలియజేయుచును డెరెక్టరులు చెప్పి. ఇంకొకటి కనులను కుంబాలుండుకొనినది కట్టివేట్టింది. 4 వ కంపెనీ విషయమున మేనేజరు డెరెక్టరు కనిపించుటలేదు. అతను ప్రాధునిబట్లు చేయబడును. 5 వ దానిసంగతి విచారణలో నున్నది. గతసంవత్సరము రిజిస్ట్రేషన్ కాలకి 5 కంపెనీలలో 3 ప్రత్యేక సంఘములచే స్థాపితమైనది. ఒకటి బ్యాంకింగుకంపెనీ ఇంకొకటి నాటకకంపెనీ.

మట్టినునె.

లాహోరు, ఆగస్టు 12:—కుంబాలు గోఖుల పరిశోధనమునకు రాయలమదూరు రాధానాథన్న కంపెనీవారి కారతనము వారసునిని నొసరిరి.

బర్తా

బార్తమగారికి నిర్బంధానానము.

రంగూరు, ఆగస్టు 12:—ఇండియా టెలిగ్రాఫ్ సంఘమునకు నాయకుడగు బార్తమగారికి నిర్బంధానానము విధింపబడుటకు గూర్చి దానిని లోలగించుటకు దొరతనమువారి కోరుటకు రంగూరులో ఆదివారమునా దొక సభివరును అసభకు బర్తా లోస్తున్నాడను వివరముగా నూడ వచ్చుట కంగీకరింపిరి.

ఈ సంఘమువారు దొరతనమువారి కట్టి యాటంకమును గాని కలిగించుట కన్నకును సంకల్పించలేదు. యధారంభమున సంఘమువారు తమ నాయకులగు బార్తమగారి ద్వారా దొరతనమువారికి చేసిన వాగ్దానమున నినుచుండయే నిలొకము జరిగియుండెను. ఇండియా బర్తా డిజేములందలి సంఘ సభ్యులందఱును తమ నాయకులగు బార్తమగారిని కడలుటకు ఆతని సత్ప్రకర్తన కట్టి బామిను నియ్యచునను గూడ నిచ్చుటకు సంకల్పముగా నున్నారు. అని యొక విలేఖ కలిగిలకు వచ్చినది.

సెయ్య క్రరాష్ట్రములు

మూర్ఖాల్లిల వదానశ్రుతి.

కాశీ నగరమున హిందువులకు వైద్యశాల నేర్పాటులు.

కాశీనగరము, ఆగస్టు 12:—కలకత్తా నివాసియు నుచో భవిష్యదగు శ్రీరామ కనోయగారు "శ్రీరామ లక్ష్మీవారా యణ హిందూ వైద్యశాల" యను పేరిన కాశీనగరమున నేర్పరచిన వైద్యశాలను సంయుక్త రాష్ట్రీయల లెట్టెనెంట్లు గవర్నరుగారు నేమి ప్రార్థించింది: చాలకాలము మూర్ఖాల్లి రిజిస్ట్రేషన్లకు అధికారిగానున్న కలకత్తా ప్రభుత్వము దాక్షిణ్య పి. ఎం. యాక్షి గారి ప్రాధునిబడి నదిప్రార్థించుటచేదని అభ్యుత్తులకు సమర్పించిరి. సభ్యులచేతను వివరింపబడినది. శ్రీరాం గారును ఆయన కుమారుడగు స్వర్ణియ లక్ష్మీనారాయణగారును గూడ కాశీనగరమున నిట్టి క్రమశ్చయకు నమ గ్రవైద్యశాల నేర్పరచుటకు గూర్చి యాక్షి గారి సలహాసంగీకరించి 1½ లక్షల రూపాయల వ్యయపడి దీనిని కట్టింది. దీనిపోషణాధము 2 లక్షలు వారు యూధకముగ నేర్పరచ నిచ్చియుంది. క్రమశ్చయ 40 మందికి నివాస సౌకర్యముగలదు. ఇచ్చట హిందువులకు శ్రీలక్ష్మను పురుషులయెందుగా భూమి కట్టెనికి భంగముకలగకుండ ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ చికిత్స చేయుటకు ఏర్పాటుచేయబడినది. వైద్యకునినిరము లేనది కుటుంబిని. శ్రీలక్ష్మ భూమియును వైద్యశాలను నిర్మించి శ్రీలక్ష్మి చికిత్సకు రాలిగా నియమించెను. వైద్యశాలలో నివాస మేర్పరచి చికిత్సచేయుటకు హిందువులకు మాత్రమే గాని విడిచుండులు నివాస ములేమండ హిందువులకును ఇతరతరముల వారికినిగూడ నిచ్చుటకు. వైద్యశాలను వైద్యశాల నిధికిని చేరవేయ వలెనను సంఘము లేర్పరచుచును. వైద్యశాలలోపలొక సంఘమునకు బాలా శ్రీరాం కొవాయనాగారభ్యుత్తులగు దాక్షిణ్య పి. ఎం. ముఖర్జీ గారు కార్యదర్శిగను యుండును. వైద్యశాలను ముఖర్జీ గారు నూడకొట్టుగాను దాక్షిణ్య పి. ఎం. సి. యాక్షి గారు నివాస వైద్యులుగను దాక్షిణ్య హెచ్. సి. ముఖర్జీ గారు. కాలు నలిగారును నమోదువైద్యులుగను యుండును.

ఆగ్రా జమిందారుల సేర

అహ్మదాదు, ఆగస్టు 12:—అహ్మదాదు గా ఆగ్రా జమిందారులందఱును సభిచేసిరి. ఆ రాష్ట్రీయలోని జమిందారులందఱును కలసి ఒక సే: సేర్పరచి దానికి ఆగ్రాజమిందారుల సే: ఆని పేరువెట్టుటకుగూర్చి జమిందారులందఱును సభిచేయవలెనని ఆంధ్రుని బాయిలకు వచ్చియుండెను. వారు తీర్మానించిరి. వారందఱును కలసి 350 యింది మూర్ఖాల్లి దొరతనమువారిట్లు పేరు వెట్టుట కనుచుండును.

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త

సింలా, ఆగస్టు 12:—ఆగస్టు 10 వ తేదీన ఈక్రింది రంలితావ్ర హిందూదేశ కార్యదర్శి గారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చింది:—

ఆంగ్లంకము.

పోజియోనుకు త్రవమున బ్రిటిషువారు శత్రువులకందకములవై బాయిలను గురించి కొంత యుండువచ్చిరి. పోజియోనుకు వాయవ్యమున ను ఆస్ట్రేలియను పటాలములు 600 గలముల సేనాముఖముతో 200 గలముల ముందుకు వచ్చినది. శత్రువులు ఈవెస్ట్ గంగమున కేరెన్సువర్తమును గురించి విషనాయువును ప్రయోగించిరి. కాని మనకందకములలోనికి అడుగు వెట్టకాక పోయిరి.

వరాసురంగము.

సోమనది వస్తరమున 86 తేదీ రాత్రి శత్రువులు వరాసువారి సూతనసానముల ముట్టించిరి. కాని వారి శత్రుత్వములు భిక్షుములయ్యెను. హెం ఆదోకి ఉత్తరమున వరాసు వారు ముందుకు పాగుచున్నారు.

వైద్యరంగము.

వైద్యరంగమున జన్మము కన్యకావైద్యము లింకను జనప్రియముగా వున్నది. ఎన్నో దినములు పోరి రెండవసారి మరల విమోచనమునకు కాలువెట్టగలిగి. వరానువారు వారికే జరిగినదానినంతే తమస్థానములను గావించుకొనుచున్నారు.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీ వారు ఫిరంగి ముద్దముల తీరముగా నుండి గొప్ప జయము సమకొనిరి. పురమునకు వచ్చియున్న వర్తకశిల్పములన్నియు ఇటలీ వారి వశమైనవి. శత్రువులు చాల ఫిరంగులను ఫిరంగులనువలన నవలెవెట్టి పొరపొయిరి. ఇటలీ వారు విజృంభించిరి. ఎవరుగట్టిన తమ స్థానములను బలపఱచుకొనుచుండగా వారి యాభివృద్ధియు తొక్కుకుబుడ్డకళమును శత్రువులను మెలకొందుచుండెను. 10 కేలమున వైద్యుల కట్టుకడిరి ఇంకను వచ్చుచున్నారు.

రష్యా రంగము.

దక్షిణ గరిష్ఠి ముందు రష్యా వారు యందుకు సాగుచున్న వారు పూర్వము 6 మైళ్ల దూరమున నున్న ట్రెవీనిగా వాక్రమించుకొని దానినిదాటి ముందుకుపోయిరి. నీర్లను నది కుత్తరమునందును వారు దిన్నెయను మొహదాకా రైలుకేరలును ముందుకుపోయిరి. శత్రువులు నదివైపునకు తమ రైలు మార్గమును వైపువేసికొనిరి. 7500 చుది వైపున కట్టుకొనబడిరి. దీనిలో 3500 చుది జన్మములు.

కమాన యుద్ధములు.

8 వ తేదీ వారు లిగ్జిను నాదికా విమోచనములు బుగ్గెన్నునద్ద శత్రు విమోచనములను సెగిరెను. 8 బాంబులు శత్రువిమోచనములను దగిలి దానినంది పొగ దట్టముగా వచ్చుచుండెను. మన విమోచనములు నురక్షితముగా తిరిగివచ్చినవి. 9 వ తేదీ పొగ్గెకాళమున శత్రు విమోచనములు ఇంగ్లండు మూత్తు తీరమునకు వచ్చి నమదగ్గిరమునకున్న ఒక కట్టణమును ముట్టడించెను 6 గురు మరణించిరి. 17 గురికి గాయములు తగిలినవి 3 గుట్టలు చాలవఱకు కాలిపోయినవి. 50 అడుగుల రైలుమార్గము చెడగొట్టినది. సేనాసంబంధము గలవస్త్రములు మును గలుగలేదు.

II

డిలీ, ఆగస్టు 13:—ఆగస్టు 11 వ తేదీగల ఈక్రింది తంజివాన్ హిందూజీ కన్యకావైద్యునియొద్దనుండి రాజకృతినిధి గాడిక వచ్చెను.

ఆంగ్ల రంగము.

పోలీయరీసుకు వాయువ్యమున క్రిటిమివారు శత్రుస్థానములను జయించుచు దానిని బలపఱచుచును ముందుకు సాగుచున్నారని క్రిటిమివిమోచనములు శత్రువులస్థానములపై బాంబులను వేయుచు సేనాసంబంధముల నవ్వమును ఒకేమారుగా గలుగజేయుచున్నారు.

వరాను రంగము.

హిందూ అడవి కుత్తరమునను, సోమనది కుత్తరమునను వరానులు విజయముల సంపాదించుచున్నారు. వైద్యరంగమున వరాని దళయద్ధము జనగలేదు. కాలమునము వాగుగానుండెను చుక యుద్ధమునకు కొంతయంటంకము గలిగినది.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీ వారు గరిజయనంతరిని పూర్తిగా వాక్రమించుకొనిరి. ఇటలీ సేన క్రొత్తగా వాగుజేయబడిన వంతెనపై విసాజ్జో:దిని దాటి ముందుకు సాగిరి. ఆర్మిక దళమును, త్రొక్కుకుబుడ్డకళమును పురములోకి తొచ్చుచున్నది. కాల్సోపీరభూమిపై ఇటలీ వారు తీవ్రముగా యుద్ధము నలపి సాన్ మాట్రికోవద్ద శత్రుసంక్తి భేదించిరి. ఆస్ట్రీయనులు ఇటలీ వారి సేనాముఖపు ఇతరభాగములను ముట్టడించి విసాజ్జో క్రిందిభాగమున ఒత్తిడిని తగ్గించుకొనగాచిరి. కాని ఏస్థానము:ందును ఇటలీ వారు చెక్కుచెదరలేదు.

రష్యా రంగము.

రష్యాను దక్షిణ గరిష్ఠియందు ముందుకు సాగుచు పూర్వము ఆగ్నేయములను క్రిస్టిన్ ఆను రైలువేవునను పురము వాక్రమించుకొనినీర్లనునది కుత్తరమునవారు లోటాలి పేననిది దాటిరి. బ్రాడీకి దక్షిణమున జూస్కివద్ద ఆస్ట్రీయనులను జన్మములను కన్యకావైద్యములను జేయుచున్నారు.

కాల్సోపీయను కొండలమీదికి రష్యానులు నిరంతరము సాగుచున్నారు.

అఖిలభారతీయ మహాసభ

అధ్యక్షత పదవి

(అనీబీ నెంటుగ్యు గారిచే వ్రాయబడినది)

ఆగస్టు నెల 11 వ తేదీ లక్నో పురమున లండన్ లోక బహిరంగసభ జేసిరి. సమస్తము వాచియెల్లగా అధ్యక్షత వహించిరి. ఆ సమయమున అఖిలభారతీయ మహాసభా కార్యనిర్వాహక బాధాకార్యదర్శులలో నొకరగు గౌ. గోరనాథ మిస్త్రిగారు అఖిలభారతీయ మహాసభాధ్యక్షత పదవికి ఆంధ్రముగాతే తగిలుచున్నారని ఒక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. అఖిలభారత మహామృతీసుంధు కార్యదర్శి గౌ. నయ్యును వలీకు మాస్నాను గా రా తీర్మానమును బలపరచిరి. పిమ్మట నభివృద్ధులందఱా తీర్మానము నామోదించిరి. ఇంతవలన నీ సక్రింది సంగతుల తెలియజేసే గోతుచున్నాను.

అధ్యక్షతపదవి నొంద నర్హులుగా మదరాసు కాంగ్రెసు కమిటీవారు తేల్చొనిన వారలో నా నామమే ప్రథమమున నున్నది. ఓట్ల సంఖ్య పరిగణించ బడినను వారియే యుక్తము సంఖ్యగా నుండెను. కాని మద్రాసు అధ్యక్షతపదవి కెక్కు టవఱకు తీర్మానించుటకు గా కమిటీవారు సమావేశమగునపుడు ఎవరి పేరును నిశ్చయింపక పూర్వమే నేను నా అధ్యక్షత పదవి వర్ణనార్హులను విడచు మంటిని తెలియ జేసితిని. ఇటుల జేయుటకు కారణములు గూడ నేక వారలకు తెలియ జేసితిని. ఏలన, మదరాసు బాంబాయి దొరతనములవారు ప్రతికాన్సేచ్చువైపున, రాజకీయ కన్యకారము లందుకు తీరముగ వచ్చు బహిష్కరించునట్టి ఈ సమయమున వారి యుద్దేశ్యములకు న్యతిరేకముగా నన్నీ అధ్యక్షతపదవికి తేల్చొనదలచిన కమిటీసభ్యులందఱును విక కంత్వముగా నన్ను తేల్చొనినగాని వారి తీర్మానమునకు గాని, నాకుగాని ఎవ్వరూ విలంబముండెను. ఈ సందర్భ విజయభాషా చారి యాచగారి కొనకుటకు గా తీరకయత్నములు జరుగుచుండు తెలిసికొని సభ్యులందఱును విక కంత్వముగా నన్ను తేల్చొన బాలరనియెంచి నా అధ్యక్షాధ్యక్షత్యమును విడచుకొంటి. పిమ్మట మదరాసు కాంగ్రెసు కమిటీ వారు అధ్యక్షత పదవికి తేల్చొనినవారలలో రెండవవారగు ఎల్. వి. గోవిందరావుగారు రధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షతపదవిని స్వీకరించును నుద్దేశముచే నే సంతకములము నామధ్యక్షాధ్యక్షత్యమును విడచి వెట్టుకొనలేదు కాని తమిళ కాన్సేచ్చుకు నూర్చుము రాజకీయ కన్యకార చక్రము నూర్చుము తీరముగా బోరబుము సమయమున కన్యకావైద్యుల ఇట్టి కన్యకావైద్యులములు ఇంచు మించుగా సమానములు యుండుట అనుచుకొనకరము మాత్రమే గాక తుంటి తనముగానూడ నున్నది.

ఇండియా జేతనునందలి కాంగ్రెసు కమిటీలలో నుత్త మాభివృద్ధి గనుచున్న మదరాసు కాంగ్రెసు కమిటీయందు నహితము అనేకమంది కన్యకావైద్యులుకానియు, విద్యాభిమానులును, నా నిష్కలపట్టపు వాక్కులకాది దొరతనము వారి యనుమానమున కాన్యములు కావలసినవృత్తిని భయపడి నన్ను విడచుచుండుట కోరవచ్చును. ఎవ్వరు స్వాతంత్ర్యమును కాటంకము కలిగినవో అవ్వొటనే స్వాతంత్ర్యమును గాచుకొనట ఆంగ్లభృతి. ఆంగ్లభృతి ఈజేత కాంగ్రెసు వాడులకు గూడ బోధనములు గల్గించుచున్నది.

ఈసభ తన ముఖంబున నేనును వ్రాద్దా గారును పట్టక పూర్వము ఆంధ్రమున దాక్తురచే ప్రకటించబడిన కరకత్రేయమును ముద్రించితిమి. అది అనేకవిధముల భయానకమై యున్నది. మేము దానిని పోలీసువారి కమ్మితిమి. క్షింత బడితిమి. గాని మరల అపీలులో వారిని గెలిచితిమి. మా పుస్తకముల నిరాటంకముగా ప్రకటించితిమి, ముదిర ముద్రయధికారమును నావకు దొరతనపు వారు తెలిపినపుడు మా ప్రకటనము నాపిజేసితిమి. ఎచ్చు మెచ్చుట స్వాతంత్ర్యము నెరింపబడినను ఆస్వాతంత్ర్యమును నెట్టికన్యకావైద్యులకొందియైనను సాధించి తీరవలయునను స్వాతంత్ర్యాభిమానులకు హిందూజీతము పుట్టి నిల్లుగా నున్నది. నలుబది ఏండ్లలోపల నుండు యువజనులలో మాత్రమి స్వాతంత్ర్యాభిమానులు ఏకేషముగా వ్యాపించుచున్న యది కాని పెద్దవారలలో అంతగా వ్యాపించలేదు.

ఆయుభిమానము లక్నో నగరపు సభలో విదిరమైనది. కాని అట్టియభిప్రాయము తెలుపు కాంగ్రెసు కమిటీయందఱు. అథవా ఉండినను కొలదిగా మాత్రముండును. నన్నేగాని ఈపదవి తన్నుకొనిన ఈ యెన్నిక సమయముగా నున్నదని యింగ్లాండునందందఱుకు దెలిసికొని, ఇండియా జేతను గూడ గ్రేటుబ్రిటను నకు నరించియే ప్రవర్తించుచున్నదని తలచెదను. ఛార్లెసుక్రాష్ట్రా గారి మరయును పార్లమెంటువా, రియ్య కొనకున్న జనులలో నేనెవరు అనినట్లునునుండుటలన పార్లమెంటు సభయొక్క నిరంకుశ ప్రభుత్వము కొంతకరక పడిపోయినది.

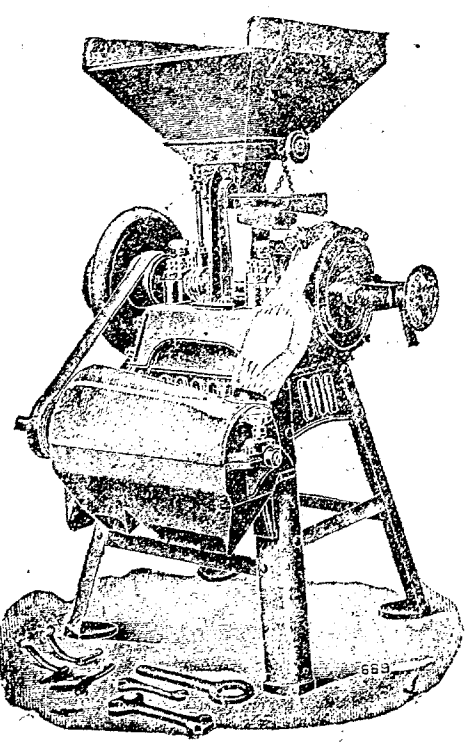
అఖిల భారతీయ మహాసభాధ్యక్షుని ఎన్నుకొను అర్హత కాంగ్రెసు కమిటీకి యున్నదిగాని జనులలోడను బహిరంగ సభలలోడను లేదు. బాస్కలమునకూర్చు నేనేమియు వారికి జెప్పకొల్లుకున్నను ప్రజలందరియొక్క సాధారణమతము నెట్లిగా దాని నకు నరించి నడుచుకొనిక యెడల కమిటీవారి యభిప్రాయమునకు ఇంగ్లాండునం వెళ్ళును విజయముండగలదు.

వాసంగతియూ, నాకొక్క యుద్దేశము మాత్రమే గలను. ఇండియా జేతనునకు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుటయే ఆ యుద్దేశము. అదియే నా జీవిత ధూమగముగా నేను దలంచుచున్నాను. నాయుత్పత్తకున్నుగా దానికొక వాదించి దబ్బుటరాసి, బాధకు ఆ సాయాస్వాధికారము నొందుటయే యాధూమికము. అఖిల భారతీయ మహాసభాధ్యక్షులారా గానై:ను లేక దొరతనపు కారాగారమునందలిధిగనైనను, ఎటులైనను ఇండియా జేతనీక కలననేనేను తనివిజెందెదను

విలేఖకులకు సూచన.

ప్రతికయము ముద్రించుటకు వ్యాసములను వంపురపును లేఖకులు గ్రామము పేరును మాత్రమే వ్రాసి యూరకొనుచున్నారు. ఏ జిల్లా యందో మూయములనున్న గ్రామము పేరును నుదహరించి సంత మాత్రమున చాలదు. జిల్లా, తాలూకాల పేరుల నుదహరించిన గాని పాఠకులకు విషయము గ్రహ్యము కాదు. కావున వ్యాసలేఖకు లీ విషయమును గమనింప ప్రార్థితులు. —సంపాదకుడు.

పప్పులు పిండ్లు తయారు చేయు యంత్రములు

ఈ మిల్లు 3 గుట్టముల శక్తితో భారీగా పని చేయును. శనిగలు, కందులు, వగైరా పప్పులును గోధుమలు, బియ్యము, పప్పులు మొదలైన వస్తువులను మిక్కిలి మృదువైన పిండిగాను ఒక కర్మాయములోనే తయారుచేయును. ఫ్యాక్టరీల వారికి సహకారి వ్యాపారముగ బహులాభించును. కొద్ది పెట్టుబడితో వ్యాపారము చేయ యత్నించువారికి ఇది చాలా లాభకరము.

రాబ్బన్ హౌస్ కిరస్నాయిల్ యింజను (8½ గుట్టములు మొదలు 60 గుట్టముల వరకు) గ్యాసు యింజనులు, నెంటురీ పూగలు కంపులు, డాకికంపులు, చేతితో యంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు. (గంటకు 6 పవులు) ఎంచుకచ్చిక్కరీను గ్యాసు యింజను వగైరా లు కుపయోగించు బొగ్గుచేయు బట్టిలును, మొదలైన ఫ్యాక్టరీలకు కావలయు సమస్తసామానాలు గూడ మూల్య దొరకను. తప్పిళ్లు నూరు వ్రాసి తెలిసికొనుడు

ఇండియన్ కామర్సు అండు ఇండిస్ట్రీసు కంపెనీ, ఇండినర్, మెడిసరి మిల్లుస్టోన్స్ వర్క్సులు, 4, శింభుదాసు నీధి, మద్రాసు.

ప్రొప్రియరు:- పి. డి. సావంత్, 144, వనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No, 144, No. 2. BOMBAY.

Amrutanjan

Best Indian Pain Balm
SOLD EVERY WHERE.

అమృతాంజనము

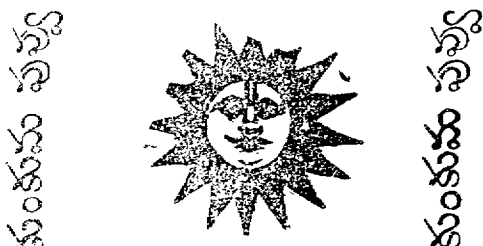
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కే వెల 0.8-0.
తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుపోట్ల బోగొట్టును
పార్శ్వపునొప్పుల బారవోలును. పొట్లపోగొట్టును
దీనిని విజేతములలో కూడ వాడుచున్నారు.

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసన గలిగి యుండును.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, లండన్ మద్రాసు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మా-వర్ణ దొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాడ్డెన్ను మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(53) 21, హమ్మంబిది, బొంబాయి.

వైద్యమేధిక ప్రయోగము.

ధర్మశాస్త్ర ప్రమాణవచన సమన్వితము.

ఈగ్రంథము అన్నిదేశముల బ్రహ్మకథానుజేత చిర
కాలబరితమైనది. సమకాలినికైనది. దీనియందు మంత్రము
నిక్షిప్తముగానున్నది. ఇట్లుండెనువేలవేల 1 దినము
మొదలు 12 దినముల వరకు చేయవలసిన కలవిధముల చక్క
గ తెలుసుకొనటకు కీలుగా వ్రాసియున్నాము. దాదాపు 150
పుటలపై గాధర్మశాస్త్రమును వ్రాసితిమి. జీవభర్తృ
కనవిదేశకలనా, పుత్రికల భర్తృకనవిదేశకలనా, కలకవిధి
మున్నగు కలవిధములు పూర్వగుచ్చిట్లు వ్రాసియున్నాము.
వైద్యమేధిక సంగ్రహించిన ధర్మశాస్త్ర ప్రమాణవచన
ములన్నియు ఒక్కటియైనను దివిదురక అన్నియు ఇందు
చేర్చియున్నాము. ఇట్టి గ్రంథ మిదివరకు చూడలేదు.
యథార్థాధనము, యశ్యవాహనము, యతిసంస్కారము, ఆకుర
సన్యాసవిధి, పిండవిశ్మయజ్ఞప్రయోగము. మున్నగునవియు
ఇందున్నవి. చరిత్రగ్రంథములకు ప్రాస్తావనము చేయవలయును.
అట్లులెందు వెల 2-4-0 అట్లులెందు లేక కిత్రాకాలెందు
2-8-0 పాపుచార్జివలె రాలు పత్రికేకము 0-4-0 అగును.
407) మానెడగు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు.

ఉచితముగ !!

భూతభవిష్యద్వర్తమానములను తెలిసికొనుటకు
సాయము : — ప్రపంచమునం దుండు శ్రుతి మత
మృదును తెలిసి కొని దగినది మూడు మాత్రమే, అవి యెవ్వ
యన, భూతభవిష్యద్వర్తమానముల ఫలములే గదా! మి
యొక్క అయిదొక్కయిదు, భాగ్యము, కళత్రము, సంతానము
మొదలగు వానినిగురించి మీ తుదితముగ వ్రాసివంటున్నాను.
అందులకు మీరు త్వరపడి చేయవలసిన కేవలమీ జన్మ
కారక మున్నయెడల దానితో పుట్టిన లేదీ మును, నెలయును,
సంవత్సరమును, జననకాల ఘడియలను బంపుడు; అది లేని
యెడల ఒక్కసంవత్సరమే చాలుక; సంవత్సరముకూడ తెలి
యనియెడల కొంచె మెచ్చుకొనుగదా! తమతమ తమ
నామమును తమ స్వస్థాన తిథియుగగాని లేక వ్రాసుకో
మాత్రముగాని వ్రాసి వంతుము. అప్పుడు నామమును బట్టియు
వారివారి వ్రాసును బట్టియు గూడ కారకములు తయారుచేసి
పయిన వ్రాసిన ఫలములను వ్రాసి వంపించెదము.

ఇందుకు మాత్రమేజేయబడిన శ్రద్ధ తీరహుపముగనున్న
220 ప్రశ్నోత్తరములను ఈ వాహరణములగుల జ్యోతిషగ్రం
థముయొక్క ప్రభువుగవచ్చును దానితో భృగువంశీత, కు
కృవాడిమొదలగు గ్రంథములను బట్టియు, మా యజుర్వేదము
మొదటియు వ్రాసి: ఫలములను పొట్టేజేసినచో 1-12-0 కను
డిలో; 258 ప్రశ్నోత్తరములగు ద్వితీయగుచ్చమును
మాత్రము కోరుతానికి ఫలములు వైపుకొరమే 2-4-0 కను
డిలో; ప్రభుద్వితీయగుచ్చములకు రెండును కోరు
వారికి ఫలములు వైపుకొరమే 2-12-0 కన్ను కంటబడు
ను. పొట్టేజి వి. పి. ఖమ్మం మేనేజరుకు: ఈగ్రంథముల
యొక్క కలువమును మేము వంతు కారకఫలములను చదివి
చూచిన పిమ్మట జాతిమతాస్త్రముయొక్క నిజమును మా
పొందిత్యమును మిగులెలిసికొని చున్నారని స్తుతింపకమానకు.
వేసకే యోగ్యతాపత్రములను వంపియుండిరి

వి. యమ్. శర్మ అండు బ్రదర్స్.
అమలాపురం, గోదావరి జిల్లా

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవసంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.
శైలినులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొని
వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని
అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడి
యున్నది. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రూ. 2-0-0
అంచెపాలి లేదు. ప్రవేశరుచుము లేదు.
సిద్ధముయిన సంచికలు వి. పి. గా వంతుదుము.
మూలము:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,
(21) 145, కాంపిది, మదరాసు అని వ్రాయును.

తెలుగు

ఆనందవాచక పుస్తకములు

మొదటితరగతినుండి నాలుగవతరగతివరకును మూడు
ద్వ నిధముగావచ్చును. ఇవి కృత్రిమములైన పితృత్రము వ్రా
స్తానాల్ కృధానోపాధ్యాయులైన బ్రహ్మశ్రీ, కూతి సర
సింహాంధరులు వి. యె; డాక్. టి. గారి చేతున, పానుగంటి
లక్ష్మీనరసింహారావు గారి చేతున రచించబడినవి. చుట్టయ
మొదటి మూడు తరగతులకాచక పుస్తకములను వైద్యక
గాను 1916 వ సం. జూన్ నెల 6 వ తేదిన పోస్టునెంబు
బార్డు గెజట్టులో పాఠశాలలయందు కయోగింపకచ్చునని అను
చుతి యిచ్చియున్నాడు. ఒక్కొక్క పుస్తకమును మిక్కిలి
సుందరములైన సాదాపటుములను రంగుకలములను నున్నవి.
ఆనందవాచకపుస్తకము, మొదటితరగతి రూ. 0-2-0
" రెండవతరగతి రూ. 0-2-6
" మూడవతరగతి రూ. 0-3-0
" నాలుగవతరగతి రూ. 0-4-0
N.B:—ఎక్కువగాకొను బుక్ నెట్లర్ కుకమివసించుటకును.
235 ఆర్. వెంకటేశ్వర అండుకో,
ఆనందా మద్రాసుపాళికాశాలలు, మద్రాసు

మోనపోకుడు (389)

తుక్కుకట్టినయింకండ చేయు రంగులను
తక్కువ ధరలకుకొని మోనపోకుడు. అట్లు
తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.
వేయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి
"బిటు మాస్టిక్ సాల్యూషన్."
"Wales Dove & Company's
"Bitumastic Solution."
దీనిని వం తెనలకు కప్పలకును నుపయో
గించుటకు ప్రపంచమందంతట చాలమందిది.
దీనిని సాధారణముగా శైలువే కంపెనీలును
మున్సిసిపలువారు పట్టికువర్కువారు బొగ్గు
గనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచము
దంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు.
రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగోని యుండదు.
వెల రూ. 52-8-0.
సోపిజంట:—
ది సౌత్ ఇండియా ఇంజనీరింగ్ లిమిటెడ్
ది రిలయన్సుఫౌండ్రీఅండ్ ఇంజనీరింగువర్కు
తపాలపెట్టె నెం 553 రు మదరాసు
(వై కామ్రాజ్ మక్ గోతునక్కను ఈ కఠింక
పేరుకూడ ను వాహరింప గోతున్నాము.)

వైద్యవిద్య

దీనియందు మొదలుగ వైద్యబోధనలు నిండియున్నవి.
144 పుటలుగల పుస్తకము. మి యింటికెట్ల పీ కర్మములేక
పొందేజ ఖమ్మం కూడ లేక మీకు యిప్పించేటట్లు వుండు
పీకీకొనుటకు నివ్వమలేదా? నేడే ఒక పుస్తకమునకు
వ్రాయుడు. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవదే,
(188) 20, వై నాట్యారోడ్డు, మద్రాసు

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు చదువుటకు, వాటిని భాగము
లగు తరిమిచుదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు
చుకో యేయగలములు యేయవలసినయెడల అది తెలి
కొనునపుడు స్వల్పముగాదేము రిశేరులను యాచుంకముల
నిల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్
కోరెజుల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి
కర్నూ మొంటువారివద్దనుండి లై సెన్సు యిప్పించి వంతుచును.
జుంతులకు ఫీసు 80 రూపాయలు కట్టవలయును.
తిరిగిగ్రాముల నెవ్వెంటు వెల 16 తేది నుండి ప్రారంభమగును
గ్రాములో చేరదలచిన విద్యార్థులు ఈ వెల 81 వ తేది గాని
అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠ
శాల విద్యార్థులు కోరవో నివసించుటకు తానొకంబుడును
ఈ శ్రంక్ష నుడవారిందువారికి వ్రాసికొనుడు.
(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

ఆంధ్రులచరిత్రము మూడవ భాగము.

గ్రంథకర్త: చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు
ప్రథమ ద్వితీయభాగములు నిజానందరావుగారుచేత
కలకత్తా బ్రెజింకబడినవి. మూడవభాగ మిది. కావలసినవారి
దిగుర చిరునామాకు వ్రాసికొన్నయెడల గ్రంథమును బదిలీ
యరు. గ్రంథము 486 పేజీలు గలిగి చక్కని కాల్కోలెండు
చేయబడి యున్నది. వెల పోస్తేజిగాక రూ. 1-8-0 అ.
వెలగల వెంకటరెడ్డి,
ఇతిహాసకరగిణి గ్రంథమాల, ఆరవల్లి, కృష్ణకల్లా

గోరొజనము తులం గకి 2-0-0
రసభక్తులు తులం 1-8 రూ 0-10-1
కుంకుమ పువ్వు " " 2-0-0
అమృతాంజనం డిపో, 10, ప్రేమేశ్వర్, బొంబాయి
7, తులనాల్లపిది, మద్రాసు.